

Budapest 9.15: Cigányzene
10.05: Az Első Buda
versenye; 18.40:
19.15: Gyors-
Palló Imre, a
ának dal- és nő-
umgartel-alapít-
ei saját műveik-
): Zenekari hang
Délutáni hang-
hangversenyéne-
el; 17.30: Gítár
el, 20.15: Rész-
borbély c. ope-
ventry Experl-
ngverseny; 16:
ázizenekar hang
zene. — Krako
erseny; 17.55:
se Varsóból. —
ventry, 12: He-
erseny; 12.30:
B: Tánczene. —
(szoprán) hang-
Marchetti: Rey
qözvetítése. —
tató zene; 20.45
c. operettjének

3. Budapest,
5: Trió-hangver
jelzés, időjárás-
10.30: Hírek, él-
órakoztató ze-
beraház Wagner
ának előadása;
k, időjárásjelen-
— Bécs, 16:
21.10: J. Ol-
ger c. operet-
Brünn, 17.55:
kes és Arjana
ő dalestje. —
rató zene 20.30:
ájának közvetí-
rett közvetítése
ene — Milano
20.30 P. Mas
ájának közvetí-
Szórakoztató
verseny; 20:
e. — Stockholm,
ovami c. operá-

szegyző közbe-
Str. Regina
xtülzletben az
z. engedély-
nak adatai kü-
vetek, vásznak,
asztalművek,
bőnböző mosó-
en, tételenként,
hó 12-én d. n.
övetkező apo-
ny » Hjsági for-
Tartalma: Dá-
hmann A zst-
észet, bélyez-
grendelhető az
an.

Keletben

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjeli telefon (nyomda) 2-02
KIADÓHIVAT.

Str. Bert
ELŐFIZETESI \$18
Egész évi 600
Félévre 320
Negyedévre 820
Egy nóra 110

X évfolyam • 44. szám
1929 Február Szombat 23
I. Adár 13

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Megszűnnek a csendőrbrutalitások?

Joanidescu belügyi miniszter elkészült a csendőrség átszervezéséről szóló törvényjavaslattal és ha ez a javaslat törvényerőre emelkedik, úgy remélhetőleg egyszersmindenkorra el lesz törölve az a szegényfolt, amely ma csendőri közigazgatás néven ismeretes. Modern állam vagyunk, amely ismeri és használja a modern technika valamennyi vívmányát, de a csendőrség még mindig a legsötétebb középkor bélyegét nyomja rá a falvak életére. Eltekintve attól, hogy a csendőrmesterek valóságos kiskirályok, akik hiteltelen módon baszkodnak a falvakon, a csendőrlégénység sorozott károsaságból rekrutálódik, akik nincsenek kellőképpen kiképezve, csak átmenetileg teljesítik a csendőrhivatást és ezt az átmeneti időt az ölükbe hullott hatalomtól megreszvedve despota hajlamuk kiélésére használják fel.

A személyes szabadság tisztelete nem áll különbségekben a csendőrség előtt, valakinek a leharóztatásához elegendő annyi, hogy egy-két befolyásos rosszkarója van. Különös specialitása a csendőrségnek a tolonc eljárás, amire hasonlít ma már talán csak valahol Azstia mélyén akad. Ha valakit valahonnan valahová toloncolni, vagy előállítani kell, nem ültetik vonatra, erre nincs fedezet, hanem csendőrsőrről csendőrsőrré gyakorlatilag hurcolják néha a félországban keresztül is. Minden csendőrsőron ott tartják a csónakot napig a szerencsétlen delővenst, hogy a csendőrlaktanya körül felgyülemlt munkát elfogadja. Néhány napig fát vág és vizet hord a csendőrlakók, aztán tovább sötéltetik a következő csendőrsőrré. Így hurcolják faluról-falura, városról-városra, míg elér rendeltetési helyére.

Joanidescu miniszter javaslata ezeken az állapotokon akar gyökeresen segíteni. Régi nyugati mintára csak hivatalos csendőrök lesznek, akik csak akkor kerülnek ki az örsökre, ha keresztülmentek a legalaposabb kiképzésen. Az új törvénytervezet leszögezi, hogy a csendőr csak formailag lesz katoná, de lényegileg polgári hatósági személysámba fog menni. Ennek az elvnek a gyakorlati keresztülvitele alighanem hozzá fog járulni a csendőrség európaizálásához és ahhoz, hogy a csendőrség végre a falut szolgálja, de nem reméltse.

Van az új javaslatnak egy rendkívül érdekes pontja, amely kimondja, hogy a csendőrség felbontásakor csak a falvakban adott rendelkezéseket fogadhatják el. Ennek a pontnak azért van különös jelentősége, mert választások és más politikai manőverek idején igen gyakran megsejt, hogy a csendőrök felebbvalói kezve a belügyminisztertől, le egész a csendőrmestertől, kétértelmű rendelkezéseket adtak ki, úgy hogy a csendőrlégény

ki kellett szimatolnia, hogyan osekledjék, hogy felebbvalója tetszését elnyerje. Ha pedig az ilyen politikai akcióból baj származott, úgy a felelősség kizárólag a parancs végrehajtóját, de nem annak értelmi szerzőjét terheltte. Ha azonban csak

írásban fognak tudni diszponálni a csendőrséggel, akkor a csendőrség kikerül a politikai befolyás alól és marad az, aminek voltaképpen lennie kell, a falvak rendjének őrzője, falusi lakosságnak segítője, támasza, nem pedig sanyargatója és zsarolója.

Ezért csak örvendeni tudunk a rövidesen szavazásra kerülő törvényjavaslattal. Az első lépést követnie kell a többinek is, mert csak ilyen gyökeres reformokkal lehet a közigazgatást megtisztogatni.

Oroszország fel akarja venni Romániával a diplomáciai viszonyt?

Bucuresti-Bukarest, február 22. Az Adeverul szerint varsói és moszkvai diplomáciai körök úgy tudják, hogy Oroszország fel akarja venni Romániával a normális diplomáciai viszonyt és ezért bizottságot fog kinevezni, amely

Romániával közvetlenül fog tárgyalni. Az orosz kormány e szándékának Litvinoff a Cita Davillával folytatott beszélgetése alkalmával már kifejezést adott azzal a kijelentéssel, hogy a szovjetek kívánják valamennyi terület

és pénzügyi függő kérdés megoldását Bessarabia kivételével, amelyre nézve népszavazást kérnek. Az Adeverul nem tudja, megfelelő-e ezek a hírek a valóságnak, de mindenesetre valószínűeknek látszanak.

Vaida belügyminiszter szerint a „bolsevista-kampány” mögött a liberálisok anyagi érdekei húzódnak meg

Mi az igazság a beszarábiai helyzet ügyében? Junian igazságügy-miniszter nyilatkozata a kormánypártban levő elégtelenségről

(Bucuresti-Bukarest, február 22. Az Uj Kelet tud.) A liberális és a verescanus sajtóban, valamint a két párt politikai köreiből is hetek óta éles kampány és agitáció folyik a kormány ellen a beszarábiai helyzet állítólagos aggasztó volta címén. A kormányellenes akcióban a Viitorul és az Unversul vezet, de nagy részük van benne a liberális és a verescanus kézben lévő beszarábiai orosznyelvű lapoknak is. Ezek a lapok hetek óta

se alapján a kormány a parlamentben is nyilatkozott a beszarábiai helyzetről mindamellett a liberális és a verescanus sajtó tovább folytatja az agitációt, sőt

két liberális párti főtisztviselő a régenstanácsot is informálta

az állítólagos beszarábiai kommunista veszedelemről. Ezért kérte magához tegnap a régenstanács Maniu Gyula miniszterelnököt, aki természetesen felvilágosította a régenstanács tagjait a valódi helyzetről, valamint a kormányellenes kampány háttérében meghuzódó szándékokról.

Vaida belügyminiszter nyilatkozata

A régenstanács beavatkozásával kapcsolatban a Curentul pénteki száma intervjút közöl Vaida Sándor belügyminiszterrel a beszarábiai kérdés ügyében. A belügyminiszter nyilatkozatában ismételtlen leszögezi, hogy a liberális és a verescanus körök által terjesztett hírek alaptalanok és hogy a beszarábiai helyzet tekintetében a legcsekélyebb aggodalomra sincsen ok. Vaida Sándor szerint a liberálisok és a verescanusok azért intrikálnak a kormány ellen és azért szítják a kampányt, hogy ezzel bizonyos politikai személyiségek anyagi érdekeinek malmára hajtják a vizet.

A miniszter szerint a helyzet Bessarabiában ugyanolyan, mint ahogyan a liberálisok hagyják, amennyiben a tavalyi szarazság miatt a tartomány legnagyobb részében élelmiszerhiány mutatkozik. Ami az ónapár kérdését illeti, a belügyminisztériumhoz eddig nem érkezett semmiféle jelentés rendzavarásról, vagy olyan mozgalomról, amely a rendet megzavarhatná.

Az ugynevezett liberális sajtó hazafiság álarca alatt rágalmozza Romániát a külföld előtt és bolseviszmusról mesél.

A kormány ki fogja kutatni, mik azok

a motivumok, amelyek patriotizmus ürügye alatt hazug riportzásokkal nyugtalanítják a közvéleményt. Nyilván politikai szempontok vezetik ezt a kampányt, amelyben a liberálisokkal együtt az a verescanusok is részt vesznek, mert azt hiszik, hogy ezzel elterelik a figyelmet a 300 millió gyógyszerpanamáról.

Két politikai bankett

Osütörtökön este a kormánypárt két bankettet rendezett. Az egyik vacsorán az oltóniai parlamentárok gyűlék oszszegre Grigore Junian igazságügyminiszter ünneplésére. A másik bankettet a kormánypárt moldovai blokkja rendezte megalakulásának és Macarescu képviselőnek tiszteletére, aki később maga is átment a Junian igazságügyminiszter ünneplésére adott bankettre. Ezen a banketten a miniszter nagyszabású beszédet tartott, amelyben

a kormánypárton belül felmerült ellentétekkel foglalkozott.

Ezek az elégedetlenségek, — mondotta a miniszter, — nem személyi motivumokból fakadnak, hanem olyan elvi kérdések körül forognak, hogy miképpen lehetne a közérdeket hathatósabban szolgálni. Az elégtelenségek eredendő oka abban van, hogy mialatt a nemzeti parasztpárt hét éven át ellenzéki harcát vívta, az elkövetett igazságtalanságok nagyon felgyűttek és most

sohan türelmetlenül várják a bűnösök megbüntetését és a közeletről való eltávolítását.

Politikai körökben a kormánypárt kebelében alakult különböző blokkoknak igen nagy jelentőséget tulajdonítanak. Hír szerint ezeknek az alakulatoknak az volna a célja, hogy ellensúlyozzák a kormánypárt beszarábiai szárnyát, amely az utóbbi időben igen agresszív magatartást vett fel és kiemelten kezd lenni a kormány számára.

A Magyar Színházban vasárnap délelőtt 11 órakor mozi-műtél 15 és 10 leles helyárrakkal:

1. Bobby a rej elmek házában.
2. Bubika boxol.
3. Nagymama leánykora.
4. Félhalap.

Vasárnap lesz az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyi csoportjának közgyűlése

Cluj-Kolozsvár, február 22. Főnk érdeklődéssel tekint egész Kolozsvár zsidó társadalmára a helyi csoport vasárnap délelőtt fél 11 órakor az Urániumban megtartandó közgyűlése elé.

A helyi csoport, mely hivatásánál fogva minden cionista tevékenységnek és megmozdulásnak kiinduló pontja kell legyen, az utóbbi időben bizonyos stagnációt kezdett mutatni. Ennek oka nem a cionista erő hiányának, vagy a mozgalom lankadásának kell betudni. Kolozsvár cionista társadalmára erejéhez mérten igyekezett azelőtt tenni kötelességének. A mód azonban, ahogyan az történt, inkább individuális volt, anélkül, hogy a helyi szervezet ele-

szempontjából sem érdektelen, hogy a legnagyobb lélekszámú helyi csoport tagjainak sulyánál és helyi adottságánál fogva megillető vezetőszerkezet elfoglalja-e, vagy sem a zsidó közeletben.

Az ország belételeiben felvetődő problémák is gondját kell képezzék a helyi csoportnak. Megoldatlan iskolakérdésünk, számos egyéb belpolitikai jelentőségű állásfoglalás és a zsidó nép jogainak kivívása és megvédése mind olyan kérdések, melyekre vonatkozó iniciatíva a helyi csoporttól kell kiinduljon.

Ezen komoly és a zsidóság életérdekeit közlő érdeklő problémák megvalósítása olyan vezetőség által valósítható meg, mely teljes munkáját a helyi csoport szolgálatában tudja állítani. Ennek a megvalósítása lesz a vasárnapi közgyűlés feladata, amely ezáltal a sablonos közgyűlésektől eltérő különös jelentőségre emelkedik.

Ennek tulajdonítható, hogy a köz-

WOLGA... WOLGA

sikere

tében elengedhetetlen kollektív érzés kellően megnyilvánult volna. Hiányzott a vezetés az iniciatíva szelleme, mely az erőket összefogta és egységes megnyilvánulási formákban ontotta volna a cionista energia eredményeit.

Ez jórészt annak tulajdonítható, hogy a vezetésre hivatott cionista tényezők munkáját az országos mozgalom kötötte le s így szükségszerűen kevesebb súly helyezhettek a helyi csoport fejlesztésére s munkaképességének megfelelő kifejtésére.

Pedig a helyi csoportra fontos feladatok hárulnak. Az általános Palesztinamunka s ennek érdekében az összes zsidó erő, pártokon felüli egyesítés egyik legjelentősebb feladatát képezik. Mint az országos szervezet magja, a helyi csoport életének létkérdése adja meg az országos cionista élet fejlődésének ritmusát s az eszme terjesztésének

Select-mozgóban

egyre nagyobb

gyűlésen való megjelenésüket biztosították dr. Fischer József, dr. Fischer Tivadar és dr. Marton Ernő, az országos vezetés kimagasló tagjai, valamint fel fog szólni dr. Pollák Adolf, a Keren Kajemeth főnöke európai képviselője, ki jelenleg Erdélyben tartózkodik s aki a palesztinai kolonizációra vonatkozólag fog értékes felvilágosításokkal szolgálni.

Felhívjuk a kolozsvári zsidóság figyelmét a közgyűlésen minél nagyobb számban leendő megjelenésre, hogy a kolozsvári zsidóság ez új megmozdulása méltó és impozáns keretek között induljon meg.

Hogyan tanították meg Feleken az adóbeszedőt „keztyübe dudálni“

A „büntető-expedíció“ tagjait háromhónapi, illetve ötnapi fogházra ítélte a törvényszék

(Cluj-Kolozsvár, február 22. Az Uj Kelet tud.) A liberálisok bukását követő s a rezsimváltás megelőző napok forrongó hangulatának egyik jellemző este elevenedett meg ma délelőtt egy tárgyalás keretében a kolozsvári törvényszéken. A vádlottak, két feleki jómódú gazda, Dumitru Vasile és Russ Vasile peckesen fészkelődnek helyükön és gunyosan nézik végig a közelükben ülő panaszoszt, Tantau János adóbeszedőt.

A tárgyalás során filmszerűen peregnék le az „akkori“ idők eseményei: „Alba Julia“, május 6... amikor Dumitru és Russ is elindultak az aposto-

lok lován, Elükön Hatiegan Emil professzorral, Gyulafehérvárra, a nagy népgyűlésre. Mikor visszajöttek, Tantau, aki a liberális kormány hivatalos képviselőjének adta ki magát a falukban, előbb a esendőörököt uszította rájuk, majd ő maga kellemetlenkedett nekik az adókkal. Az ellenségeskedés napról-napra nőtt, a nemzeti parasztpárti és a liberális tábor között, amelynek élén Tantau adóbeszedő állott.

A faluban napirenden voltak a népgyűlések, ahol heves kifakadások hangzottak el a „szarnok“ adóbeszedő ellen. És Dumitru Vasile, akkor többek

előtt hangoztatta, hogy ő majd megtanítja „keztyübe dudálni“ az adóbeszedő urat.

Beállott a nagy fordulat. A feleki parasztok is megtudták, hogy most már „övék a hatalom“. Még nem ült el a nemzeti parasztpárt kormányra jutásának mámoros deliriuma s a feleki gazdák máris gyűlöltek ellenfelüknek. Tantau adóbeszedőnek megbüntetésére gondoltak. Dumitru Vasile és Russ Vasile vállalkoztak erre a büntető expedícióra. A községhezán keresték fel a mit sem sejtő adóbeszedőt és a következő párbeszéd zajlott le köztük:

— Mit keresel még itt?

— Nekem itt van a helyem.

— A te helyed a fanarioták között van. Tüstént add át az adóhivatalt és hagyd el a falut, mert különben baj lesz.

— Majd ha felettesem elrendeli; ti

nem vagytok feletteseim.

— A te feletteseid, a fanarioták elmentek az... és most már mi diktálunk ebben az országban. A következő pillanatban a két gazda rávetette magát a megszeppent adóbeszedőre, aki fejét vesztve menekült támadói elől.

A mai tárgyaláson a két vádlott ezal védekezett, hogy Tantau velük szemben direkt kihívóan viselkedett és azért fenyegették meg. Ezzel szemben a panaszos folyton azt hangoztatta, hogy a vádlottakat felbujtották arra, hogy őt megverjék.

Az összes tnuvallomások elhangzása után a bíróság meghozta ítéletét, mely szerint a törvényszék hatóság elleni erőszak miatt Dumitru Vasile háromhavi fogházra és ezer lej pénzbírságra Russ Vasile pedig ötnapi elzárásra és háromszáz lej pénzbírságra ítélte. A két vádlott a Táblához felebbezett.

A Semmitőszék új tárgyalására utasította a kolozsvári törvényszék Roata mérnök kártérítési perében

(Cluj-Kolozsvár, február 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet már többször foglalkozott azzal a kártérítési perrel, amelyet Roata Vasile volt villamosüzemi

léritést nem ítélt meg, tekintettel arra, hogy az alperes a városi tanács közhatalóság, a felperes pedig tisztviselője volt s így a kártérítés megítélése a közigazgatási bíróság elé tartozik. A kártérítést csak akkor lehetett volna megítélni, ha a közigazgatási bíróság Roata felfüggesztését jogtalannak minősítette volna. A törvényszék magáévá tette Kolozsvár városának szempontjait s helyi adott a fellebbezésnek, megsemmisítette a járásbíróság ítéletét és kötelezte a felperest, hogy költségei címén fizessen ki Kolozsvár városának 344 ezer lejt.

A törvényszék ítéletét ezáltal Roata fellebbezte meg. Így került az ügy a semmitőszék elé. A semmitőszék harmadik tanácsa az elmúlt napokban foglalkozott az érdekes kártérítési perrel és kimondta: Roatának jogában állott a potácri bírósághoz fordulni kártérítési keresetével, tekintettel arra, hogy az alperes, Kolozsvár város szerződésességi kövelettel el. Tíz napi tanácskozás után a semmitőszék helyi adott Roata fellebbezésének, megsemmisítette az előző ítéletet és az ügyet visszaküldte új tárgyalás végett a kolozsvári törvényszéknek. Döntését azzal indokolta, hogy bár a per közhatalósággal kapcsolatban történt, az egy pénzügyi tranzakciónak a következménye, amelynek keretében az egyik fél nem tartotta be a szerződést. Ez a per tehát a rendes bíróság elé tartozik.

WOLGA... WOLGA

ma és holnap utójára

igazgató indított Kolozsvár városa ellen. A por előzményei még 1926-ra nyúlnak vissza, amikor a városi tanács egyhangú határozattal függesztette fel állásából Roatát, egyfelől, mert a villamosüzem vezetésében több szabálytalanság történt, másfelől mert beigazolódott, hogy Roatának nincs is mérnöki diplomája. Tekintve, hogy a város hét évre szóló szerződéssel alkalmazta Roatát, a felfüggesztett mérnök évi egy millió lej, vagyis összesen 7 millió lej kártérítést követelt Kolozsvár tanácsától.

A kolozsvári járásbíróság helyi adott Roata keresetének és arra való hivatkozással, hogy a város megszegte a szerződést, arra kötelezte, hogy fizetése fejében 410 ezer lejt, költségek címén pedig 80 ezer lejt fizessen ki Roatának.

Kolozsvár tanácsának fellebbezése folytán az ügy a kolozsvári törvényszék elé került. A város fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a járásbíróság a kár-

A legteljesebb titkolódzás mellett folynak a vizsgálatok Mihai Ion rendőrprefektus állítólagos visszaélései ügyében

(Cluj-Kolozsvár, február 22. Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári államrendőrségi esztörtökön nagyfontosságú vizsgálat vette kezdetét. A rendőrség illetékesei az elmúlt rezsim prefektusának, Mihai Ion alezredesnek működése idejére eső nagyarányú visszaéléseknek jöttek nyomára, amelyek állítólag sok ezer lejjel károsították meg a közönséget. A vizsgálat megállapításai szerint Mihai prefektus magáosoktól nagy összeget vett fel büntetésük megváltása fejében és ezért rendszeresítette hivatalában azokat a börtöncsekket, melyekre sehol paragrafus nem volt. Ilyen alapon az egyik előkező kávéház tulajdonosa volna meg Mihai Ion oly módon hogy előbb bezáratta a kávéházat és csak akkor engedélyezte a kinyitását, amikor a tulajdonos a negyvenezer lejt kifizette. Hasonlóképpen huszezer lejt inkasszált volna az egyik főtéri nagykereskedőtől, ezenkívül pedig az automobilhajtási engedélyek kiadása és a meg nem engedett sebességgel való hajtás megállapításakor olyan nagyarányú visszaéléseket követett volna el, a

melyek több százezer lejjel károsították meg Kolozsvár város lakosságát.

A befolyt összegeket a prefektus úgy számolta el, hogy azzal prefektusi jóvedelmét lényegesen emelni tudja. Altitólág csak nagyon szorgos vizsgálat tudta a mintaszervi elszámolásokból a visszaélés tényét megállapítani. Ennek megtörténte után Hatiegan rendőrprefektus jelentést küldött a belügyminisztériumhoz, amely elrendelte az ügy kivizsgálását. A rendőrség a legteljesebb titoktartással kezeli a vizsgálat részleteit és arról semmit nem hajlandó a nyilvánosságra hozni. A mai napon a belügyminisztériumból inspektor érkezett Kolozsvárra azzal a megbízással, hogy a visszaélések ügyében megindítsa a vizsgálatot. Az inspektor a legteljesebb inkognitóban tartózkodik Kolozsváron és kitérőül a rendőrprefektúrán minden néven nevezendő felvilágosítást megtagadnak.

A magunk részéről Mihai volt rendőrprefektust karakteres és korrekt tisztviselőnek ismertük, akiről aligha bízhatók el a fenti vádak.

Elián Viktor és Fia
Cluj (Kolozsvár) Telefon interurbán 10-26

Ajánlja **כשר** borait, likőr-, rum- és egyéb szeszesitalait.

Különlegességei:
Finom-vegyes, Ringató, Édesleányka, Roulande (Szürkebarát) és Muskotály.

valamint Asztali, Érmelléki, Rizling és Leányka borai, melyek בהשגחה מעולה ברשות הביד דפה ביד מודה יצחק זאב טריער felügyelete alatt állanak.

Szombat, Ameri
Berlin a Németország a jelszó e szert az el a jelszavak nem fémpu hanghoz ju gyezni, mi metország fedí az iga gé közeljár Sok mind mintára Né ganizációjá ágban, a s nek gyors gazdasági Sajnos, a felépítésen ez az érde nagy vona most a mé len nehézsé felaprozódá mitja le és letés ösvén — enyhító

Mérlegsz eszes tartozá 270 millió 304.000 hek bányára és hoid szántó nem szerepe az így igen ra értékelt a most kért amely teljes hálózat kisz kézéseket ősszegéért nagybank ciálisa; han nül magas szertien kim márkas köl prospektusba mérleg során lan tétel is: hektár és a őtszázézes

A nagy né si felhívást t egy iparvál a volt braun mely azonba vagyommérle most 15 mil nyeket elhe 8 százalékc bocsátási ár kamatozás 8 arany márká a papirmárk mellett mu 1800 százalé esönre Brau megnyugtató got a vagyó felállításáért bankja is, a gondos Deu

Braunsch olyan alapo rekkel akarj mint egy be egy amerika Braunschwei vatossága m felállítja va ha részvény telenettséget nek maradá nálására né

Amint a Tava

Amerika — Európában

Berlin a régi világ Newyorkja és Németország a régi világ Amerikája: ez a jelszó elég nagy elterjedésre tett szert az elmúlt évek alatt. Mivel pedig a jelszavak valóság tartalmának igazán nem fémpróbája az, hogy milyen visszhanghoz jutottak, talán szabad idejegyezni, mint szubjektív nézetet a Németországról elterjedt jelszó alighanem fedi az igazságot, vagy legalább eléggé közel jár az igazsághoz.

Sok mindent szabott át már amerikai mintára Németország: a termelés organizációjának méreteit egy sor iparágban, a szociális termelés módszereinek gyors, erőlyes érvényesítését, a gazdasági gondolkodás széles vonalait. Sajnos, a német birodalom politikai felépítésénél nem érvényesül ma még ez az érzék a nagy dimenziók és a nagy vonalak iránt. A Kleinstaaterei most még súlyos hátrány, kellemetlen nehézség a német fejlődés útján. A felprozdódás sok kis állammá nem simítja le és nem szélesíti ki az újjászülést ösvényét. De azért akad néha egy — enyhítő körülmény.

Méregszerű, tiszta vagyon, az összes tartozások és terhek levonásával 270 millió aranyárka. Ez megoszlik 304.000 hektár erdőbirtokra, egy sor bányára és bányaeérdeklésre, 99.120 hold szántóföldre. Az épületek értéke nem szerepel a vagyommérlegben, tehát az így igen óvatosan 270 millió márkára értékelt vagyon sokszorosan fedezi a most kért 15 millió márkás kölcsönt, amely teljes összege szerint a csatorna hálózat kiszélesítését és a bérház-építkezéseket fogja szolgálni. A kölcsön összegéért jótállást vállal két berlini nagybank... Idáig minden konvencionalis hangzik és legföljebb váratlanul magas arányban fedezi a mérleg szerűen kimutatott vagyon a 15 millió márkás kölcsönösszeget. Csak éppen a prospektusban részletezett vagyommérleg során felbukkant két — szokatlan tétel is: az állam területe 367.000 hektár és az állam lakossága eléri az ötszázszáz élelkszámot.

A nagy német lapokban közölt a társasági felhívást ugyanis nem egy bank vagy egy iparvállalat bocsátotta ki, hanem a volt braunschweigi nagyhercegség, amely azonban bankszerűen felállított vagyommérlege alapján akar és fog most 15 millió márkáért kölcsönkötvényeket elhelyezni a pénzpiacokon.

8 százalékos kamat, 93 százalék a kifizetéses árfolyam, tehát a tényleges kamatozás 8,6 százalék, még pedig aranyárkában, akár mint változnék is a papírmárka értéke. Ilyen kamatozás mellett mutat fel vagyommérlegében 1800 százalékos fedezetet az új államkölcsönre: Braunschweig: és a kértkedők megnyugtatóra vállalja a szavatosságot a vagyommérleg szak szerű, óvatos felállításáért Németország első nagybankja is, a mindig óvatos és mindig gondos Deutsche Bank.

Braunschweig állam tehát ugyanolyan alapon és ugyanolyan módokkal akarja hitelkeretét kiszélesíteni mint egy belga műselyemgyár, vagy egy amerikai elektromossági vállalat. Braunschweig állam néhány bank szavatossága mellett pontosan, részletesen felállítja vagyommérlegét, úgy, mint ha részvénytársaság volna: és előre kötelezettséget vállal a kölcsön összegének maradéktalanul produktív felhasználására nézve.

Amint a prospektusból is kiderül,

Braunschweig lakossága alig 0,7 százalékát teszi a német birodalom lakosságának és a braunschweigi állam területe még ilyen arányszámot sem ér el a német birodalom területével szemben.

Ezért érdekes a német pénzügyi viszonyok szempontjából, ha az ilyen kis állam a belföldi piacot veszi igénybe akkor, amikor vagy 600 millió lej kölcsönhöz akar jutni. A német tőkekezdés igen jelentékeny eredményekhez érhetett el, ha Braunschweig — nyilván az eredmény előzetes garانتálása mellett — a külföldi pénzpiacok mellőzésével és odahaza kérhet 600 millió lejt. Pedig a belföldi piac igénybevételnek nem a külföldi pénzpiacok elzárkózása az oka, mert Berlin egyik nagy elektromossági vállalata, a Bewag, most kért és kapott odakülden a newyorki tőzsde kissé zilált helyzete ellenére is 15 millió dollárt.

Csak éppen a pénz — nem olcsó még

ma sem Németországban és nem lehet egészen könnyű feladat 8,6 százalékos effektív kamatot létező állami befektetésekre.

De azért Braunschweig állam jövőjét illetőleg talán kár volna aggodni, mert Braunschweig igen jó úton halad akkor, amikor a német pénzpiacot kért kölcsönnek fedezete gyanánt nem hivatkozik adóbevételeire és nem hivatkozik költségvetésére: hanem feltárja néhány nagybank szavatossága mellett vagyommérlegét, úgy, mintha az állam is nyilvános számadásra kötelezett részvénytársaság volna.

Braunschweig egyszer már kapcsolatba jutott Amerikával. Akkor, amikor a braunschweigi nagyherceg készpénz ellenében zsoldosokat adott el az angol kormánynak, amely saját alattvalóit lehetőleg kiemélni akarta a fellázadt amerikai gyarmatok függetlenségi harcra ellen vívott küzdelemben. Braunschweig újabb közlekedése Amerika felé alighanem szélesebb

Döstyéni Iszap
 Természet erejével gyógyítja a reumát, köszvényt, iszchiást.
 Minden gyógyterápiában kapható.
 Pl. **Öa kocka** (szappakolás),
Gamma-kompress (kesz isz borogatás), **Legolcsóbb házikúra**,
 mert 30-szor használható.
 Főlerakat:
Mr. Ph. L. SINGER Timişoara II.,
Str. Tegel No. 2. (Voll Vecsey-ucca.)

és gazdagabb lehetőségeket tár fel, mint a zsoldos katonák kegyetlen rendszabályokkal keresztülvitt exportja Amerika felé. (f. g.)

Trotzkij a francia kormánytól is beutazási engedélyt kért?

Páris, február 22. Több párisi lap azt a hivatalosan még nem erősített jelentést közli, hogy Trotzkij Konstantinápolyból a francia kormánytól is beutazási engedélyt kért. A keres ügyében állítólag kezezer szavas távirat érkezett a párisi külügyminisztériumba a volt szovjet-

vezértől. Francia lapok véleménye szerint kizártnak látszik, hogy Trotzkijnak engedélyt adjanak a Franciaországban való telepedésére.

Belgrad, február 22. Konstantinápolyi jelentés szerint a török lapok azt írják, hogy Trotzkij, amennyiben a német kor-

mány nem adná meg részére a beutazási engedélyt Németországba, Angorába költözik át, mert nem érzi jól magát Konstantinápolyban, de másrészt azért is, mert tudja, hogy itartózkodását a konstantinápolyiak sem nézik jó szemmel.

Több mint 20 millió embert fenyeget éhínség Santung kínai tartományban

Santungban a lakosság egyrésze fellázadt a délkínai kormány ellen

Berlin, február 22. Nankingi jelentés szerint Santung tartomány északi részében a lakosság egyrésze föltámadt a délkínai nacionalista kormány ellen és több városban elűzte a nacionalista kormány helyi exponenseit. A felkelők élén Csang-Csu-Csang tábornok áll, aki 5000 felfegyverzett katonával birtokba akarja venni a tartományt.

A Times levelezője megerősíti a lázadás híreit és tőkői távirat alapján közli, hogy a japán kormány a teljes somle-

gesség álláspontjára helyezkedik a kitörőben lévő újabb kínai polgárháború kérdésében. E tekintetben a csinghái japán konzul is hasonló értelemben nyilatkozott kijelentve, hogy Japan teljesen érdektelen az ügyben.

A felkelés a jelek szerint a japán csapatok közeljövőben várható kivonulása miatt következett be és a lakosság egyrésze nyilván meg akarja akadályozni, hogy a megszállás alól fel-

szabaduló tartomány is Déükínához tartozzon.

London, február 22. Sanghái jelentés szerint Santung tartományban a fagy és éhínség tovább tizedeli az inséges és nyomorgó lakosságot. Az amerikai segélyakció erőfeszítései ellenére több mint 20 millió embert éhínség fenyeget. Legtöbb nagyobb városban a lakosság 15 százalékanak van élelmiszere, a többiek éheznek.

Az Uj Kelet építkezési ankétja

A kormány kezébe vette a köztisztviselők lakásépítési akciójának irányítását

A külföldi tőke is nagy szerephez fog jutni az építkezési kampányban

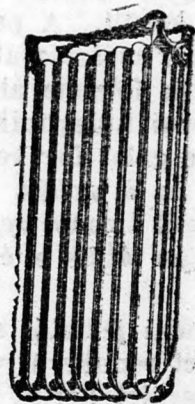
(Bucuresti-Bukarest, február 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban közöltük dr. Váradi Ödön nagyváradi ügyvédnek feltűnéseltő cikkét, amelyben a háztulajdonosok nevében proposíciót tesz arra, hogy a kormány az ipari és a most megszervezés alatt levő mezőgazdasági hitelintézet mintájára egy olyan intézményt hívjon életre, amely a köztisztviselők és katonatisztek építkezését mozdítaná elő. Már a cikk során megjegyeztük, hogy tudomásunk szerint előkészületben is van már egy ilyen természetű törvényjavaslat, amelynek részleteit azonban még nem publikálták. Tudvalevő ugyanis, hogy már a kölcsöntárgyalások során

azonkívül pedig külföldi kölcsön érdekében is kezdtek orientációs tárgyalásokat. Az építkezés jegyében több magánalakulat is jött létre az ország nagyobb városában és ezek a többnyire szövetségi alapon működő alakulatok tekintélyes programot készítettek elő tavaszra. Az építkezési fronton tapasztalható általános megmozdulás arra indította a kormányt, hogy maga is hatalmas kampányt indítson be a köztisztviselők lakásépítésének ügyében. A kérdést maga Maniu miniszterelnök vette kezébe és véleményét kért az egyes minisztériumoktól, hogy miképpen gondolják a problé-

mát megoldani és milyen eszközöket tartanak szükségesnek hozzá. Természetesen, hogy a kormány az akcióban erősen számít a külföldi tőke közreműködésére, amelynek a legszélesebb lehetőségeket akarja biztosítani, de ugyanakkor

figyelembe fogja venni azokat az erőforrásokat is, amelyeket több belföldi nagy építkezési vállalat ajánlott fel az akció megvalósítása érdekében.

A napokban egyébként Bukarestbe érkeztek több külföldi olcsó-lakásépítő vállalat megbízottja, hogy a kormánnyal felvegyék az érdemleges tárgyalásokat.

Központi fűtések,

ipari szárítók, fűrdő- és villanyberendezések tervezése, számítása és szerelése

Polonyi és Velits okl. g. mérnökök Turda (Torda.)

Extradyn néven forgalomba hozott saját készítményű rádiókészülékeink minden gyárimány minőségét és árát verik.

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött Czinknél Cluj

Lidia Potoczka az Anyában és a Sátán Maszkjában

Ma este Perez-estét tart a jiddis művészársulat

Csütörtökön, az éjszakai előadásban Lydia Potoczka társulata amerikai jiddis színdarabot játszott. Címe: „Die Mama.” Tartalma. Rózát még Oroszországban, ahol alkalmazottja volt egy gazdag kereskedőnek, megejtették. Törvénytelen gyermeket otthon hagyva, kivándorolt új életet kezdett Amerikába, ahol Löwenthal gyáros felcsépe lett. A gyermeket a szegény emberektől tekintélyes londoni család örökbefogadta és a felnevelkedett Richmond nevelőszüleinek halála után Amerikába került, ahol a véletlen következtében Löwenthal gyáros házában kapott alkalmazást. Az anya megtudta, hogy fia férje szolgálatában áll és nevelt leányát szereti. Róza férje egy alkalommal látta, hogy az asszony a könyvelővel csókolózik. Feltűnény lesz és a házban egymásután érik a jelenetek. Sokáig nem lehetett titkolni a dolgot, az asszony kénytelen bevallani az igazságot és Löwenthal feleségének lelki nagysága előtt meghódol. Nemcsak, hogy jobban szereti asszonyát, hanem szerelmének gyümölcsét adeptálja is.

Ebből a szentimentalizmussal felhígított romantikából Lydia Potoczka a művészet csodáit hozta ki. A vérző szívű anyát játszotta meg olyan döbbenetes realizmussal, amit nagyon ritkán látunk a színpadon. Néma fájdalommal szaggató sikolyok törtek elő, amikor megtalált fiát átfőlte, abban egész világa az anyai jószágnak, a fájdalmak skálájának vibrált. Voltak jelenetei, így, amikor egy jiddis dalt énekelt és saját magát kísérte, amikor a közönség percenkénti valóságos extázisban tapsolt és lombolt, akkor az anya szerepét játszó művész hűtál állott a közönségnek és zokogott. Ennél meghatóbbat, szebbet, anyáibbat nem láttunk. A néma fájdalom apoteozisa volt ez.

Lydia Potoczka azeros hatásokra épített dráma után eljárta Conrad Veidtnak egyik bájos egyfelvonásosát, a Sátán maszkját, amelyet egyébként Havasi Sándor is lefordított magyar nyelvre. Ebben a darabban egy fiatal művésznőt játszik, ki az igazgatóhoz jön, hogy szerződtesse. Az igazgató ki akarja próbálni a tehetségét, színpadi pisztolyból reál, mire az ajánlkozó színésznő földrebukik. Az igazgató azt hiszi, hogy ezt a jelenetet jól megjátszotta, de a leány még jobban akarja megjátszani azzal, hogy halott. Vége — gondolja az igazgató, megüzeni a pisztolyt, Istenem, ki tudja lehetséges, hogy nem is vaktöltés volt benne, megüzeni a fegyver csövét, borzasztó, borzasztó. Telefonál a mentőkért és amikor leteszi a kagylót, a színésznő tágra nyitott szemekkel, amiben gúny és féltény van, nézi a direktort. Ez megszeppenülten beismeri, hogy művésznővel van dolga, szerződteni akarja, de a leány újabb trükkökkel igazolja be újra, hogy méltó a színpadra. Szerelmessé teszi az igazgatót, aki leborul előtte, azután kineveti, a direktor hiába igyekszik úgy tenni, mintha ő is játszana,

senki a nézőtérrel el nem hiszi neki. A darabnak egészen páratlan sikere volt. A nézők az előadás után percenként tapsolták a művésznőt. Mellette a három

felvonásban osztottak a nagy skriben Schalom Brinn, Bader a komikus, Kossowsky asszony, Kreimann, Segal, Pachler és Slovisna. A Veidt-féle darabban a titkár is Bader játszotta pompásan. A színigazgató szerepében Kossowsky volt nagyon finom és elragadóan elfogódott.

Az est sikere arra indította a társulat igazgatóját, hogy bucsuelőadásul megismétlik a Mamet és a Sátán maszkját.

ját.

Ma, szombat este 11 órakor a társulat Perez-estét fog rendezni. Három egyfelvonásos, leheletfinomságú, leiket megragadó egyfelvonásost fognak adni a kabalhaték misztikus világából. Az est másként szennációjára lesz Lydia Potoczka népdalsorozata. Mellette a színtársulat éneklő férfitagjai is jiddis dalokat fognak előadni.

Szterényi szerint a román-magyar delegáció az optánsper elvi kérdéseiben megegyezett

Budapest, február 22. Szterényi József, a sanremói tárgyalásokról kijelentette, hogy súlyos tévedés lenne a tárgyalások mostani elhalasztásából arra következtetni, hogy a megbeszélések sikertelenül végződtek. A magyar delegáció elnöke elköszönt meg van győződve arról, hogy a március közepén Bécsben folytatandó további tárgyalásokon a részletkérdésekben is teljes lesz a megegyezés.

A megbeszélésekben szünet most azért állott be, mivel a román delegációnak további részletes utasításokra van szüksége a kormánytól. Ilyen időleges szünetelés a diplomáciai tárgyalások alkalmával szokásos és nem feltűnő.

Szterényi kijelentette még, hogy a két delegáció minden elvi kérdésben megegyezésre jutott. Sikertelen megállapítani

a kártalanítás alá eső vagyonkomplexumok ösztérületét s most már csak a kártalanítási végösszegekben való megegyezés van hátra.

Budapesten úgy tudják, hogy Románia a kártalanítások egy részét készpénzben, a további részleteket áruban és petróleumban fizeli s a magyar állam olgíti ki a kártalanítást igénylőket.

A szenátus megszavazta a munkaszerződésekről szóló törvényt

Keddig elhalasztották a Kamara üléseit

(Bucuresti-Bukarest, február 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésen Dan Sever válaszol a kórházak kérdésében elhangzott interpellációkra. Kijelenti, hogy ismeri a hiányosságokat és a költségvetésben megengedett keretek között orvosolni is fogja azokat. Ezután a kamara megszavaz néhány gyorssegélyt, majd a kamara ülését keddig elhalasztják.

A szenátusban Mirto néhány kérdésre válaszolva bejelenti, hogy a kormány nem akar a naptár kérdésébe beavatkozni. Ezután folytatják a munkaszerződésekről szóló törvényjavaslat vitáját. Craolia az ukránok nevében kéri, hogy a kormány vessen számot a kisebbségek követeléseivel is. Romanescu előadó ismerteti a törvény elő-

nyeit, majd Raducanu miniszter megállapítja, hogy a törvény ellen egyetlen felszólalás sem hangzott el, mai azt bizonyítja, hogy a törvény az összes igényeket kielégíti. A törvény hasonló a francia törvényekhez.

Ezután megkezdtek a részletes vitát, melynek során néhány jelentéktelen módosítást elfogadtak. A törvényi előfelolvasásában megszavazták.

A kormány bizottságot nevezett ki a lakbérkérdés tanulmányozására

Az építkezési problémákkal is foglalkozni fog a bizottság

(Cluj-Kolozsvár, február 22. Az Uj Kelet tud.) Már tülön-tul is ismeretes az ország közönsége előtt az évek során tartó áldatlan küzdelem, mely a háztulajdonosok és a lakók problémái körül a közvéleményben folyik. A háztulajdonosok legutóbbi kolozsvári kongresszusa, mint ahogy azt az Uj Kelet is megírta, memorandumban foglalta össze a háztulajdonosok panaszait, melyet azonnal a kormány elé juttattak. A

szemben álló érdekek megoldására a kormány eddig nem tett megnyugtató lépéseket, mert Iunian igazságügyminiszter emlékeztetés parlamentjébe, amelyben a lakbérkérdés meghosszabbítását ígerte, még nem teljes megoldása a kérdésnek és míg az egyik részről megelégedést, a másik oldalon elégedetlenséget keltett.

A kormány most ugylátszik megkezdi a komoly munkálatokat a lakbértörvény-

nyel kapcsolatos hiányosság pótlására. Az igazságügyminiszter ugyanis bizottságot nevezett ki a háztulajdonosok, lakók képviselőiből és jogi szakértőkből a lakásprobléma tanulmányozására. A bizottság az építkezési problémával is foglalkozni fog a lakbérleti szerződések meghosszabbításán kívül és valószínűleg a vonatkozó francia törvényt fogja átültetni.

Görögországban árvízkatasztrófa és fagy pusztít egyszerre

Jugoszláviában is árvíz fenyeget. Az időjárás enyhülését várják

Belgrad, február 22. Athéni jelentés szerint a havazás és az áradás óriási nehézségeket okoz a közlekedésben. A minisztertanács elhatározta, hogy a március negyedikére kitűzött szenátorválasztásokat későbbi időpontra halasztja el. Országsszerte különben óriási hideg uralkodik. Az ország középső vidékein egyes falvakat teljesen izolálta a hó. Cavalla város nagy része víz alá került. A partvidéki lakosság menekül az árvíz által veszélyeztetett vidékekről, de félelme alaptalan, mert az északeurópai hideghullám délfelé terjedése egy időre gátat fog vetni mihamar az árvíznek. Az árterület és hófúvásos vidék lakosságát tizenöt repülőgép és számos tutaj után látják el élelmiszerekkel.

Berlin, február 22. Athéni jelentés szerint Thrákiában a helyzet rendkívül változó. 400.000 hektár terület került víz alá és állól tartanak, hogy az árvíz tovább nő. A kormány rendkívüli hiteleket vesz igénybe az inséges lakosság segélyezésére. A társadalom országos gyűjtési akciót indított, amelynek élén az athéni

érsék áll.

Berlin, február 22. Meteorológusok szerint a nagy hideg e télen most adja ki utolsó erejét. Március első napjaiban a jóslat szerint lényeges enyhülés fog bekövetkezni, nagyarányu olvadással.

Bern, február 22. A svájci távirati iroda közlése szerint negyven év óta először a zürichi tavat mint nyilvános jégpályát újra megnyitották.

Budapest, február 22. A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint növekedő fehézzettel egyelőre csak az éjjeli lehülés csökkenése várható. Egy-két nap múlva az időjárás enyhébb fordulása valószínű, lecsapódásokkal. A hőmérséklet Budapesten ma délben —8 fok Celsius.

Belgrad, február 22. Jugoszláviában nagy aggodalommal tekintenek az árvízveszedelem elé. Ha az olvadás hirtelen beáll, úgy emberi erővel aligha lehetséges majd, különösen a Duna áradását megakadályozni. A Vaskapunál óriási jégtorlaszok állanak, amelyeket robbantani kellene. Hozzájárítani azonban nem

lehet ezekhez a torlaszokhoz, mert a Duna-part sem vasuton, sem országuton nem közelíthető meg a nagy hó miatt. Ilir szerint a jugoszláv kormány tárgyalásokat kezdett a román kormánnyal az irányban, hogy a román kormány engedje meg jugoszláv utasosapatok román oldalon való operálását a jégtömbök felrobbantására.

'Lrya' hangszerüzlet

Strada Regina Maria (volt Deak Ferenc-utca) 16. szám

Nagy választék His Masters, Voice, Columbia, Polydor, Decca, Honocord, Perfectia gramofonokban és művészi lemezekben. Az összes hangszerek és világmarkás zongorák raktáron. Eladás havi részletekben. — Zongorahangolást és mindenteljes javítást vállal és szakemberen végez.

Butoránleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkasait foglalkoztathassuk, ha tenát

olcsó és jó butort

Büsenderfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat keresvársárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárait Hiteles egyenesnek kedvező fizetési feltételek

Az Uj Kelet...
Főszerkesztő...
Felelős szerkesztő...
Bukaresti székhely...
Str. Ca...
Uj Kelet...
Irárs

Mi...
elő...

— Az an...

vágyik. L...
lentés szer...
javulás tar...
mint félóra...
maszkodva...
jában ápol...
táplálékfel...
je még nem...
utóbbi nap...
az óhaját...
tene néhány...
zárkóznak...
és ha az ide...
vezőre for...
tetik a villa...
kat ott tölt...

— Uj leg...

metország...
csek kiküld...
nak a né...
térumban...
beállítására...
a megegye...
M.—Köln é...
között rend...
rtaok tekin...

— Garab...

lozsvári ál...
dőkérdésrő...
tikáról besz...
a Garabonc...
ciósak a le...
vics bukás...
Böske szám...
közgazdag...
dig az első...
rest-Budape...
nívós, műve...
máris nagy...
minden tözs...
tő 6 lejert.

Tel...
Repü...

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánságországi közvélemény napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Kaszner Rezső,
Str. Carol 81.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csa-
korra megjelölésével engedjük meg.

*Mindenhol
A KRL
PURIMAKCIÓT
előkészíteni!*

— Az angol király szabad levegőre vágyik. Londonból jelentik: Bognori jelentés szerint a király állapotában a javulás tartos. Az uralkodó ma több mint félórát fel s alá járkált botra támaszkodva a bognori villa betegszobájában ápolónője kíséretében. A király táplálékfelvétele kielégítő, de testi ereje még nem tért teljesen vissza. Az utóbbi napokban többször kifejezte azt az óhaját, hogy a szabad levegőn töltené néhány órát. Az orvosok már nem zárkóznak el a kívánság teljesítése elől és ha az időjárás Bognorban ismét kedvezőre fordul, az uralkodó agyát kivitetik a villa parkjába, hogy a déli órákat ott töltsen.

— Uj légi járatok Csehország és Németország között. Prágából jelentik: A cseh kiküldöttek tárgyalásokat folytatnak a német közlekedésügyi miniszteriumban új cseh-német légi vonalak beállítására. Hír szerint már meg van a megegyezés a Prága—Frankfurt a. M.—Köln és a Marienbad—Hamburg között rendszeresen közlekedő légi járatok tekintetében.

— Garabonciás új konferánssza a Kolozsvári álarokokról. Emándy Pálné a közérdekről, Bölcs Náthán a belpolitikáról beszél szellemesen, szatirikusan a Garabonciás 4-ik számában. Szenzációsak a legújabb rádióhírek, Martinovics bukása, a Színházi Újlet Simon Böske száma, farsangi és böjti humor, közgazdaság—Közszegénység, főleg pedig az első telefonbeszélgetés Bukarest—Budapest között. Erdély egyetlen művészi illusztrált vicclapja máris nagy népszerűségnek örvend minden tözsdében és lapárusnál kapható 6 lejért.

**Fütsön
Fischer
éle
ával**

Telefon 1300
Repülőhídon túl.

Byrd kapitány nagykiterjedésű földdarabot fedezett fel a Déli Sarkon

Newyork, február 22. Byrd kapitány déli sarki expedíciójától távirat érkezett, melyben közli, hogy a sarkvidéki területek felderítését kedvező időben tovább folytatják. Az expedíció nagy kiterjedésű.

eddig ismeretlen földdarabot fedezett fel a sarki tájon s ezt az Egyesült Államoknak lefoglalva, Mary Byrdlandnak nevezte el, az expedíció vezetőjének feleségéről.

Egy spanyol tüzértiszt iskolája növendékei nyíltan ellenszegültek a felosztást fogantatosító tiszteteknek

Páris, február 22. Hendayéből jelentik, hogy a segovia tüzértiszt iskolája növendékei ellenállást fejtettek ki a gyalogság tiszteivel szemben, akik az iskolaépület elhagyására szólították fel a növendékeket. A helyzet nagyon kiéleződött és a gyalogos tisztek már tüzelésre is kénytelenek voltak parancsot adni az iskola-épület áttámadásához kívánult századnak. A

tüzelésre vonatkozó parancsot a katonaság nem teljesítette, mire a katonai növendékek vérszemet kapva, fogságba vették a gyalogos tiszteket. Több órai fogság után a csendőrök kiszabadították a tiszteket fogságukból és megszállták a város stratégiai fontos pontjait. Az ellenállást tanúsító növendékek vezetőit leartóztatták.

— Harmadosztályú hálókocsik Olaszországban. Rómából jelentik: A lapok közlése szerint a vasutigazgatóság a főbb nemzetközi útvonalakon III. osztályú vasúti kocsik bevezetését tervezi.

— Törvény Jugoszláviában a korrupció ellen. Belgrádból jelentik: Két törvény most van előkészítés alatt. Az egyik legfőbb állami igazgatás reorganizációjáról szól és le fogja szállítani a miniszterj tárcák számát, a másik törvény a korrupció kiküszöbölését célozza.

A LEGJOBB BÉDORZSOLO
SPANYOL NÁTHA IDEGFÁJDALMAK ELLEN
FEJ-LÁBÁS
CHARMOLIN
GYAKORJUNK AZ UTANZÁTOROKTÓL
FOLYORAKAT ÉS TÁBOROKAT BUCAREST

— A francia gyarmatügyi miniszter nekivág a Saharának. Párisból jelentik: Maginot gyarmatügyi miniszter Gaoba érkezett, ahonnan autón társaságával együtt nekivág a Szahara sivatagnak. Az utat 5 napra tervezik. A gyarmatügyi miniszter társaságában van Franchet d'Esperey marsall is.

— Megállapították a bécsi Heimwehr és a Schutzbund vasárnapi felvonulásának programját. Bécsből jelentik: A vasárnapi nagy felvonulás programját megállapították. A szociáldemokraták a Rathaus előtt sorakoznak, a Heimwehr-alakulat Meidling külvárosában gyülekezik, ahol rövid szemle után feloszlik a menet. A két tábor között elhúzódó utvonulat rendőri kordon fogja elzárni. A rendőrség nem lát okot arra, hogy a közönség nyugtalanodjék a vasárnapi felvonulás miatt.

— Két újszülött gyermek levágot fejét küldötték meg egy barcelonai kórház főorvosának. Párisból jelentik: Barcelonai jelentés szerint egyik közkórház főorvosának címére postacsomagban két újszülött gyermek levágot fejét küldötték el. A csomagot kibontó apáca a borzalmas látványtól elájult és eszméletre térése után újra idegösszeesést kapott. Állapotasulyos. A rendőrség a borzalmas küldemény ügyében megindította a nyomozást.

— Mi volt az igazi oka a newyorki földalatti villamos tömegkatasztrófájának? Néhány nappal ezelőtt megírta az Uj Kelet, hogy Newyork egyik földalatti villamosállomásán tragikus szerencsétlenség történt, melynek több emberélet is áldozatul esett. A földalatti villamos feljárójánál a tolongó embertömeg a rendkívül gyors síetségbe, hogy szabad ég alá jussanak, egymást taposta el. A tolongás következtében többen meghaltak és igen sokan súlyosan megsebesültek. Minapi jelentésünk szerint a nagy síetség okozta, hogy az egyik villamoskocsi kigyulladt és az emberek inkább féltek a megégéstől, mint a tolongásban beállható szerencsétlenségektől. De amint a legújabb newyorki rádiójelentés mondja, ez az indoklás nem felel meg a valóságnak, amennyiben a földalatti villamos utasai azért rohantak fejvesztetten az utcákra, mert a villamoson értesültek arról, hogy a kolozsvári zsidó egyetemi hallgatók március 9-iki Menzabáljára már serényen folynak az előkészületek. Az utasok nagyrésze a kikötőhöz akart eljutni, hogy azonnal hajóra ülve, még idejében megérkezessenek a Menzabálra. Azok, akik a tolongás okozta szerencsétlenségből kikerültek, el is érték a tengerpartot és már utban vannak Európa felé. A szerencsétlenség sebesülteit még bekötetlen sebekkel tették hajóra, mert azok hallani sem akartak arról, hogy holmi halálos sérülések miatt elmardjanak a Menzabárról. A Menza vezetősége a halottak hátramaradottainak táviratilag fejezte ki részvétét.

— Elkobozták a bécsi Rothe Fahne tegnapi számát. Bécsből jelentik: A Rothe Fahne mai számát az ügyészség lázító vezércikke miatt elkobozta. A kommunista lap azt írta, hogy a munkásság vonuljon ki a utcára és akadályozza meg a Heimwehr felvonulását. A cikk miatt bünvádi eljárást indítottak a lap ellen.

— Emésztési gyengeség, vérszegénység, lesoványodás, sápadtság, mirigybetegek, bőrkütyücsök, kelések, furunkulusok esetében a természetes „Ferenc József” keserűviz szabalyozza a belek annyira fontos működését. Az orvosi tudomány számos vezérferia meggyőződött arról hogy a valódi Ferenc József víz hatása mindig kitűnően beválik. Kapható gyógyszerárokban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Felfálás
a nőket gyakran gyötíri és sok kellemes órától fosztja meg őket.
Segítenek ezen az **Aspirin** tabletták!
a bevált fájdalomcsillapítók, melyek mindig kéznél legyenek.
De valódi Aspirin-tablettáknak kell lenni, az eredeti „Bayer” csomagolásban.

— A német birodalmi vasutak reorganizációja a birodalmi gyűlés előtt. Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés mai ülésén a birodalmi vasutak reorganizációs javaslata feletti vitát folytatták. A kommunisták szónoka ellenkezte a vasúti személyzet tervbe vett leépítését. A birodalmi gyűlés holnap is ülést tart, amelyen a vasúti javaslat vitáját folytatják s szavazni fognak a kommunistáknak a páncélos cirkáló építése ügyében beterjesztett memorandumra fölött.

— Uj határfalakat kap az egyházi állam. A Vatikán mérnökei és az olasz állami mérnökök együttes megbeszélésre jöttek össze, amelyen a Vatikán vasútvonalainak tervrajzát vitatták meg. Az olasz közmunkaügyi miniszterium elvállalta, hogy a Citta del Vaticano határvonalán kiépíteti a Vatikán új határfalait. E célból a régi határfalakat lerombolják és az új egyházi állam határvonalán fogják újraépíteni.

— A holland szenátus felszólította Vilmos excsászárt, hogy ne sértse meg a vendégjogot. Párisból jelentik: A Le Matin amszterdami jelentése szerint a holland szenátus átiratot intézett a kormányhoz, melyben kéri, bírja rá a német császárt, tartózkodjék a vendégjog flagrans megsértésétől, amit a külföldi lapok munkatársai részére tett nyilatkozataival követett el.

Londonból megérkeztek a legújabb original, Tweed'
kelmék kabátokra és costümökre.
Crepelák, Charmolinok és Kaschák az összes divatszineken ruhákra.
Grünwald & Steiner nődivatkülönlegességekáruháza
Piata Unirii 12.

— **A Haggibbor futballistáinak értekezlete.** A Haggibbor futballjátékosai szombaton este 9 órai kezdettel játékos értekezletet tartanak a református kollégium tornatermében. A vezetőség felhívja a játékosokat, hogy okvetlenül valamennyien jelenjenek meg a megbeszélésen.

— **A jóvátételi szakértői bizottság ülése.** Parisból jelentik: A szakértő-bizottság ma nem tartott plenáris ülést. Az ötös albizottság munkaprogramot dolgozott ki a holnapi plenáris ülésé, egyébként a ma nap a delegációk közötti bizalmas megbeszélésekkel telt el.

paprikát

édes, nemes minőségben, fő-főtisztelendő **Fuchs Benjámint** főrabbi ur hechscherével, legolcsóbb napi ártan szállít az

Imperiál

paprikatermelő és őrlő Rt. Oradea Str. Minerol No. 83. Telef. 955. **Mintázott ajánlattal készséggel szolgálunk.**

— **Fitzmaurice és Köhl újabb óceánrepülőutat terveznek.** Berlinből jelentik: Junius első napjaiban Fitzmaurice és Köhl óceánrepülőök 3 motoros uszó-talpakokkal ellátott Junkers-gépen óceánrepülő utat terveznek Berlinből Newyorkba. A repülőgépet tank-repülőgépek fogják ellátni a levegőben benzinnel. Az első benzinpótlás Lisszabonban lesz, míg a másodikra szükség esetén az atlanti óceán felett fog sor kerülni. A repülőgépek a Vansee-ről startolnak.

— **Uj hangszerüzlet Kolozsváron.** Lyra céggel új hangszerüzlet nyílt meg Kolozsváron, a str. Regina Maria, (volt Deák Ferenc ucca) 16 szám alatt. A Lyra hangszerüzlet hatalmas raktárral rendelkezik az összes hangszerekben. His Masters Voice, Columbia, Palydor, Decca, Homocord, Perreeta gépekben és lemezekben és egyben ellátja a világ híri Steinway & Sohne Nemyork, Julius Blütner Leipzig, Schidmayer und Sohne, Stuttgart, Pleyel Paris, Hönis-Dresden, és Francke Löben, valamint Gebrüder Zimmermann, leipzig zongoragyárak kolozsvári képviselőjét. A Lyra a kitértő gyártmányu hangszereket kedvezményes heti részletekben is árusítja.

— **Vasúti katasztrófa Japánban.** Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda Tokióból érkezett jelentése szerint Yokosika mellett két gyorsvonat összeütközött. Tizenkét személykocs és két hálókocs darabokra zúzódt. A katasztrófa tizenhét halottja és huszonkét életveszélyes sebesültje van.

— **Az orosz-angol kereskedelmi kapcsolatok újrafelvétele előtt.** Londonból jelentik: Az angol-orosz kereskedelmi kapcsolatok felvétele ügyében kiküldendő angol tanulmányi bizottsághoz újabb nyolcvan angol cég jelentette be csatlakozását. A bizottság most már rövidesen utbaindul az orosz viszonyok tanulmányozására.

— **A kolozsvári Izr. Nőegylet Pierette-Pierrót-estéje szombaton este 9 órakor lesz megtartva a KAC Club összes helyiségeiben.** A rendezőség igen kéri, különösen a jelmezeket szíveskedjenek legkésőbb fél 10-re megjelenni hogy a díszes felvonuláson résztvehessenek. Akik meghívót tévedésből nem kaptak volna, kérjenek Szabó Jenő cégnél.

— **Az Ezra Zsidó Egyetemi Hallgatók és Intellektuális Egyesülete** rendes taggyűlését, a zsidó szintársulat előadására való tekintettel, f. hó 23-ika helyett f. hó 24-én, vasárnap délután 4 órakor fogja az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségében megtartani. A gyűlés tárgyát képező rendkívüli fontos szervezeti kérdésekre való tekintettel minden tag pontos megjelenségét kéri a Vezetőség.

— **Lindbergh ezredes — technikai tanácsadó.** Parisból jelentik: A lapok washingtoni jelentése szerint Lindbergh ezredes a kereskedelmi minisztérium légügyi osztályánál technikai tanácsossá nevezték ki. Washingtonban hírek terjedtek arról, hogy Hoover külön légügyi miniszteri tárcát kreál s ennek a miniszteri tárcának első betöltője Lindbergh ezredes lesz.

— **Ötezer lej pénzüntetés vétkes bukásért.** A kolozsvári törvényszék negyedik szekciója ma tárgyalta Friedmann Amália kolozsvári kereskedő család ügyét. Friedmann Amália Textile Internationale cég alatt vezette üzletét, de a rossz konjunktúra következtében vállalt kötelezettségeinek nem tudott eleget tenni, mire egyik hitelezője csődöt kért ellene. Az ügyesség család bukás miatt indította meg az eljárást. A vizsgálat során megállapítást nyert, hogy Friedmann Amália nem vezetett rendes könyvelést s üzleti feljegyzéseit pedig igen rendetlenül kezelte. A mai tárgyaláson elhangzott tanuallomásokból a bíróság megállapította, hogy a Textile Internationale cég csődje a rendetlen üzletvezetés következtében állt elő és ezért a csődöt vétkes bukásnak minősítette, a család bukás vádját pedig elejtette. A törvényszék

rövid tanácskozás után kihirdette az ítéletet, melyszerint Friedmann Amáliát ötezer lej pénzbírsággal sújtotta. A hitelezőket mintegy százezer lejre rugó követeléseikkel polgári bíróság elé utalta.

Rádió műsor

Idő: közép-európai

Szombat, február 23. Budapest, 9.15: Cigányzene, 12.05: Trió-hangverseny; 13: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés; 14.30: Hírek, élélmiszerárak; 17.05: Szórakoztató zene; 18.30: A m. kir. Operaház Wagner «Szigfrid» c. operájának előadása; 22.30: Időjelzés, hírek, időjárásjelentés. Utána cigányzene. — Bécs, 10: Léutáni hangverseny; 21.10: J. Ofenbach Salon Pitzelberger c. operájának közvetítése — Brünn, 17.55: Hans Grollich operatársulat Arjana Csielska operatársulat dalestje. — Frankfurt, 20: Szórakoztató zene 20.30; Flotow: Indra c. operájának közvetítése. — Kattowitz, Operett közvetítése Varsóból; 22.50: Táncezene — Miláno 16.30: Rádió kvintett; 20.30 P. Mascagni: Isabella c. operájának közvetítése. — München 16: Szórakoztató műsor; 18: Citera hangverseny; 20: Margot Leander dalestje. — Stockholm, 19.30: Mozart: Don Giovanni c. operájának közvetítése.

Anton Rosenzweig Cluj

ברוך אנטון רוזנצוויג
Heber könyvek és talleszek
nagykereskedése. — Gyári árak

Magyar Színház
Szombaton este, pontban 11-kor
Lydia Potoczskája

jiddis művészársulata

J. L. Perez **három misztikus egyfelvonásosát** játsza. — Utána újszerű rendezésben **szcenírozott jiddis népdalokat** énekelnek: Lydia Potoczskája és a társulat férfiénekesei

Vasárnap este 9 órakor
Liebe und Leidenschaft

A darabban Lydia Potoczskája jiddis dalokat énekel és zongorázik.

Művés
Elváltalom
kor tek ar
állandó
kialítás.

1929 február 23.
 tán kihirdette az
 Friedmann Amá-
 birsággal sújtotta,
 gy százezer lejre
 polgári bíróság

Műsor
 európai
 23. Budapest,
 2.05: Trió-hangver-
 jelzés, időjárás-
 14.30: Hírek, élél
 Szórakoztató ze-
 Operaház Wagner
 ajának előadása;
 rek, időjárásjelen-
 me. — Bécs, It-
 21.10: J. Öi.
 berger c. operet-
 Briinn. 17.55:
 nekés és Arjana
 snő dalestje. —
 oztató zene 20.30;
 erájának közveti-
 berett közvetítése
 zene. — Milánó
 20.30 P. Mas-
 erájának közveti-
 Szórakoztató
 neverseny. 20.
 tje. — Stockholm,
 Giovanni c. operá-

zweig Cluj
 סוויצוויג קלויז
önyvek
eszek
 Gyári árak!

or
a

kat
ei

ázik.

A belényesi zsidóság Menza-bálja

(Belna-Belényes, február 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az országzerte nagy leudülettel megindult Menza-akciónak kiemelkedő eseménye volt a belényesi zsidóság Menza-bálja, amely egyszerű erkölcsi és anyagi siker je gyében zajlott le. A bált egy műkedvelő kabaré előzte meg, amelyet Bárd Pistuka román tánc-száma vezetett be. A kis gyermekművész produkciója lelkes ünneplésre buzdította a közönséget. Hasonlóképpen meleg ünneplésben volt része Buchler Panai, Stern Rózsika, Klein Ilus, Buchwald Elza, Blum Lili, Lakatos Laci, Silberstein Laci és Tibi, Waldner Herminia román csoportjának. Utána Szenes Béla: Ódon, az zavar! — című egyfelvonásos vígjátékát mutatták be, a műkedvelői nyívt messze felülmúló, kitűnő előadásban. Bányai Józsefet, aki népdalokat énekelt, több ízben hívták a lámpák elé, majd egy egyszerűen sikerült tréfa táncjelennel az előadás első rész befejeződött. Szünet után Ortner Pál kiváló tehetségű énekes adott elő opera-áriákat, zúgó tapsviharoktól követte Weinberger Klárka és Wittenberger Leo tánc- és zenei sikert aratót majd Klein Sándor szellemes stancái, végül pedig Nóti Károly: Motozz — című egyfelvonásos vígjátéka fejezték be az előadást. A szindarabok szereplői: a két Schwartz Irénke, Waldner Berta, Klein Aranka, Waldner Mariska, Klein Melán, Buchwald Lola és Irén, Braun Nusi, Weisz Erzszi, Klein Manca, Mózes Mihály, Goldhammer Árpád, Manser Sámuel, Rosenberg Miklós, kivétel nélkül tehetségük legjavát adták. Az összes ének- és táncszámokat Weinstein Pista kísérte zongorán, komoly tehetségről adva tanúságot. A rendezés nehéz munkáját Klein Sándor töltötte be nagy ambícióval, ugyanó a konferanszié nehéz szerepét is ellátta. Előadás után, a késő reggeli órákig a legjobb hangulatban mulatott a közönség. A bál, amely 13,500 lejt jövedelmezett a kolozsvári zsidó menza javára, egyike volt a belényesi zsidóság legsikerültebb multságának. A bál jövedelméhez a következők járultak hozzá felajánlásaikkal:

- 500 lejt: Dr. Kullner József, Ujlak; Sohodoli Erdőipar Rt. — 250 lejt: Tóth Géza, dr. Nestor Joan. — 220 lejt: Ifj. Weisz Adolf, dr. Buder József. — 200 lejt: Markovits kávéház, Ritter Sándor Sudrics, Klein Imre, Rézbánya, Szántó Miksa, Szudrics Hermann József, Schwartz József Stej, dr. Popp Cornel, dr. Pollitzer Lajos, Lov. Roche és Darvas cég, Schönzweig József, Remete, dr. Bozac Juan. — 160 lejt: Lakatos József, Weisz Zsigmond — 150 lejt: Dr. Ritter Gyula Cséke, Ritter Hermann. — 140 lejt: Kun Mátyás Szudrics, Guttman Géza, dr. Killner György, Vass István Suploc, dr. Kullner Béla. — 120 lejt: Weinberger Adolf, Csomor Gyula, Ritin Alexandru, dr. Mochács Mihály, Löwy Armin, Weiszglas Lajos, Schwartz Jenő, 100 lejt: Kahn Lajos, Leipnik Ber-

Művészi Blondel keretek!
 Elváltalom kézimunkát montirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Estenként átlaadó kávéház. Somlyai Mihály, Iuliu Marek 7. sz.

nát, Süssmann Lázár, Pop Gherasim, Schwimmer Euzánuel, Citrom László, Oradea, Reiser Margit, Tinca, özv. Roth Ignác, Morscht János, Lebovits Márton, Grosz Bernát, Tabár Ferenc, Leipnik Adolf, Stan a Teodor, dr. Quai Ioan, Popluca Mihai, Klein Mór, Cru-

nea, dr. Kovács Arnold, dr. Ney Pál Oradea, Boldizsár Sándor, Sonneoius, László Vilmos, Lunca, Sachs Géza, Sohodoli, dr. Schönzweig Jenő Bertou, dr. Kálmán Ferenc, Löwy Kálmán, Soim, Perlmutter Sándor, özv. Weinberger Sámuelné, Grünstein Henurik,

dr. Muresan Gheorghe, dr. Süssmann Dezső Salonta, Man Cornel, Reiner Lajos Stej, Menell Jenő, Rézbánya Erdőipar Rt., dr. Buder Ferenc, dr. Bader József, dr. Cosma Gavril, dr. Ciaviciu Augustin, dr. Gurka Gyula, Cref Victor.

Élet-halál harc Arad és Temesvár között a délerdélyi kormányzósági székhelyért

Dr. Cigareanu Livius temesmegyei prefektus nyilatkozik az Uj Keletnek a kormányzóságról, a kormányzóról, valamint a hirhedté vált egyesülési szobor historiájáról

(Timisoara-Temesvár február 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Temesvár és Arad között évtizede hosszú sora óta folyik az elkeseredett harc az elsőbbségért. Az évszázad elején, amikor Temesvár rohamosan fejlődni kezdett hatalmas méretű városrészeivel, Arad mindent elkövetett, hogy ne engedje Temesvárt a fejére nőni. Adósságokat csinált az akkori időkhöz mérten nagy kamatok mellett és ezzel szemben Arad városa, ha mindjárt veszteséggel is, olcsóknatu hiteleket folyósított bárkinek, akiben megvolt a vállal közösi szellem az építkezésre.

Már az 1900-as években előrelátható volt, hogy Arad alul fog maradni ebben a nagy városközi harcban és hogy erőfeszítései hiábavágó energiát emésztenek fel. Temesvár ugyanis, mi helyt megszabadult a város szívében bűzlő mocsaraitól, általános fellendülésnek és fejlődésnek nézett elébe. És ez természetes is volt, mert a gazdag Bánát méltán számot tarthatott egy olyan modern székvárosra, amely méltán képviseli a bánátiak javait kifelé a világ felé. Ilyen körülmények között Temesvár rohamosan fejlődött és az 1900-10-es években szinte szemmel láthatóan felépült az a nyugati kaliberű Gyárváros, amelyre temesvári és bánáti ember olyan nagyon büszke, hogy keble dagad láttára.

Különbén az első komolyabb kudarcot Arad már akkor vallotta Temesvárral szemben, amikor a régi magyar országai törvényhozás Temesvárnak ítélte oda a kerületi táblát. Az örökös rivális, Arad, annak idején országgra szóló kampányt folytatott a táblának Temesvárra való helyezése ellen. Az aradiak akkori kampánya azonban hiábavalónak bizonyult, mert illetékes helyen érdemben kívánták honorálni Temesvárnak azt a magyszabású fejlődését, amellyel az egész régi monarchiát ejtette bámulatba.

Ez az évtizedes harc most azzal a ténnyel, hogy Délerdély, illetőleg a Bánág részére a készülő új közigazgatási törvény kormányzóságot biztosít, az aradiak kezdeményezésére, újból kijult. Ebben a harcban az aradi román sajtó vezet, amely mindenre kapító most, hogy a kormányzóság kérdését dülöre vigye, természetesen csak egy uton, az aradiak javára. Temesvár most is, mint rendszeren ha a szomszédról van szó, méltóságteljesen bocsátkozik bele ebbe az újabb harcba. Amig ugyanis Arad a kormányzóság kérdésében hazafias érvekkel igyekszik kontrakároznai az aradiak akcióját. Ebben, a bánátiak által igen sokat pertraktált ügyben az Uj Kelet munkatársa a napokban felkeres te dr. Livius Cigareanu temesmegyei

prefektust, aki a délerdélyi, illetőleg a bánáti kormányzóság kérdésében az alábbi érdekes adatokat bocsájtotta rendelkezésünkre.

— Az aradiak akcióját — mondotta Cigareanu dr. — teljesen meddőnek tartom. Jóllehet, hogy a közigazgatási törvény, amely a kormányzósági kérdéseket tárgyalja, a törvényhozás két háza elé sem került jóformán, Arad mégis olyan kampányba kezdett, amely a jelek szerint legalább is azt mutatja hogy minden áldozatra elvan szánva tervének realizálása érdekében. — Mindenesetre, tisztelettel adozom az aradiakkal szemben ennek a nagyfokú lelkesedésnek a láttára. Azonban az aradiak is, ha csak egy kicsit gondolkoznak, tisztába kell legyenek azzal, hogy a bánáti kormányzósági székhelye egyedül Temesvár lehet és nem az az Arad, amely különben geográfiai szempontból a Maros határmegállapítása folytán, kiesik a Bánág területéről. Arad ellen szól még az a körülmény is, hogy túl közel fekszik a határhoz. Már pedig ez az érv még a mai túlfutott «pacifista atmoszférában» is olyan súlyt nyom a latba, hogy Arad kénytelen végre meggyőződni arról, hogy a kormányzóság kérdésében valott álláspontját, éppen csak hazafitai szempontból kell elejtse. Nem is beszél ezenkívül azokról az országos jelentőségű gazdasági kérdésekről, amelyek Temesvár javára billentik a mérleg serpenyőjét.

Arra a kérdésre, hogy kit kominálnak a bánáti kormányzói székhelybe, Cigareanu dr. a következőket mondotta:

— Értésüléseim szerint, ebben az ügyben maga a kormányelnök fog véglegesen dönteni a belügyminiszterrel egyetemben. Szó sincs róla, a sze-

mély kérdésében az illetékes kormánykörök a tartományok véleményét is ki fogják kérni. Ambar hangulajozom, hogy ebben a tekintetben még semmilyen értesítést nem kaptam felsőbb helyről, az én privát meggyőződésemmégis az, hogy ezt a fontos posztot a kormány valószínűleg bánáti emberrel fogja betölteni. A kormányzóság egyéb ként a legideálisabb decentralizációt célozza és én meg is vagyok győződve róla, hogy ez az intézmény valóban teljesíteni fogja a dolgozni vágyó polgárság óháját.

Az emlékezetes egyesülési, illetőleg «liberális» szoborüggyben intéztünk még kérdést a prefektushoz.

— Ebben a szoborüggyben — mondotta a prefektus — nem mondhatok többet, mint azt, amit az Uj Kelet különben számos cikkében megirt már. Csak ismétlésekbe bocsátkozom ezúttal, mikor néhány szóba újlag rámutatok arra, hogy a szoborüggyi bizottság illegálisan járt el akkor, amikor éppen a kormánykrisis idejét használta fel arra, hogy az évek óta tervezett szobrot építtetni kezdte és az egyesülés szimbolusaként Bratianu Jonelt kívánta ércebe öntetni. Ebben az ügyben újlag intervenáltam a kormánynál, ahonnan kilátásba helyezték, hogy rövidesen egy kormánybiztost fognak kidelegálni a szoborkérdés feltűzvizsgálására.

A dombtéri főispáni palotából azzal az érzéssel távoztunk, hogy a kormányzóság kérdésében Arad és Temesvár a döntő nagy harcra készül fel. A győzelem tekintetében az aradiak, de a bánátiakkal egyetemben a temesváriak is biztosak a maguk dolgában.

Fried Miksa

Nagy alkalmi vásár
 a jubiláló temesvári

WHITE HOUSE
 (ezelőtt Délvidéki palota)

textiláruházában

Óriási választék! **Szenzációs árak!**

Véglegesen menesztették a hirhedt szigeti Füzesy komisszárt a sziguranca szolgálatából

A rettegett sziguranca-ügynök bünlajstroma

(Sighet-Máramarossziget, február 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Sulyos li-dérc alól szabadult meg Máramarossziget, amikor a Maniu-kormány uralomrajutása után áthelyeztette a szigeti sziguranca két vezetőjét: Komsa és Füzesy komisszárokat, akik a liberális közigazgatási omnipotencia jóvoltából föltétlen szuverenitást gyakoroltak a nyomoruságos szigeti lakosságon és terrorisztikus eszközökkel állandó retteghetésben tartották őket. A mikor az új intézkedés lejött Szigetre, az emberek nagyot lélegzettek és általános meglepéssel konstataáltak, hogy a szigeti két főnökre Maniu kormányrajutása már e tényből következett is, óriási eredményt jelent.

Füzesy karrierje és a szigeti inkvizíció

Mint szürke kis irnok, a szigeti városházán kezdte Füzesy Gyula pályafutását a közigazgatás terén. Az imperium-változás után átkerült az államrendőrséghez és rövidesen subkomisszári rangig vitte. Az egyhangu irodai munka azonban, ugylátszik nem elégitette ki az ő nagyszerű fantáziáját és az ambiciózus fiatal ember fáradhatatlan energiával vágott neki a hírnév és a pénzkeresés hatalmas utjainak.

Kezdetben különböző módokat keresett, hogy a szegény zsidó lakosságot sulyos vexaturáknak kitegye. Ekrazitot csempészett be ártatlan zsidók házába és miután az áldozatot véresre verte és hadbíróssággal fenyegette meg, kisebb, hol nagyobb összeget zsarolt ki. Az egyik zsidót katonaszökevénynek minősítette, a másikat csempésznek vagy idegen állampolgárnak és ez elég leleményes ahhoz, hogy találjon zsaroljon. Adatokban viszont nem igen szűkölködött a komisszár ur. Volt ő elég leleményes ahhoz, hogy tláljon. És sajnos, a sulyos gazdasági depresszió folytán, néhanapján egy-egy zsidó is arra vetemedett, hogy pár lejért keze zére játszon Füzesynek.

Igy érkezett el az 1927-es választások ideje. Füzesy ekkor egy, a spanyol inkvizítorokot is megsegyenítő kínzókamrát rendezett be, 25-30 fiatalemberi, akik a nemzeti-parasztpárt zsidó jelölje mellett mertek állani, vezetett ebek módjára összefogdosott és személyesen, valóságos szadisztikus élvezettel végezte rajtuk a poizásokat, botozásokat és az emberi kínzás legkegyetlenebb fajtáit. Sőt Kasztner Rezső, az Uj Kelet munkatársa is a saját bőrén tapasztalta meg a liberálisok "propaganda eszközeit", mert az Uj Keletnek egy lapköteget merre behozni Mihályfiék birodalmába. Így tett szert Füzesy komisszár hírnévre és Máramaros zsidói között csupasz nevének említése elegendő volt arra, hogy az

ember hátán a hideg borzongion, végig és a rémlátomásoktól egész éjjel le ne hunyja a szemét.

A cionista szervezet ajánló levele és a komisszár vissza helyezése

A Maniu-kormány uralomrajutása után Füzesy áthelyezték Kisenevbe. A szigetiék öröme határtalan volt, de a komisszár ur nem elégedett meg ezzel. Gyakran lehetett látni Sziget utcáin és közeli ismerősei között egyre csak azt hajtogatta, hogy ő még visszakerül Szigetre. El is ment Bianu vezérinspektorhoz Bukarestbe és kérte visszahelyezését. A vezérinspektor kijelentette neki, hogy csak abban az esetben tehet valamit visszahelyezése érdekében, ha a cionista szervezet, a máramarosi zsidóság ügyvivője a maga részéről is ajánlja. Füzesy persze nem fordult a cionista szervezethez, hanem várta csendes nyugalommal kisenevi száműzetésének beteltét.

A napokban kimos meglepetés érte a hajdani vitéz komisszárt. A kisenevi sziguranca inspekción tartottak és az inspekción megállapították, hogy

Füzesy komisszár nem alkalmas államrendőrségi szolgálatra s emiatt állásából végleg elbocsátják.

A végzet utólrte. Még Kisenevbe is a levitézlett hadastyán visszajött Szigetre és ma sorra kilincsel a zsidó vállalatoknál, hogy adjanak neki valamilyen állást.

Néhány száz mákvirág Füzesy komisszár büncsokrából

Nem kis elfogódottsággal mentünk el a héten a szigeti sziguranca, hogy most, miután Füzesy végleg elbocsátották az államrendőrség szolgálatából,

fussuk végig a bünlisajtót képező dokumentumokat.

Egy roppant szimpatikus fiatalember, Tite György, a sziguranca főnöke fogad bennünket, és készséggel ad mindenre felvilágosítást. Röviden megtudjuk, hogy Füzesy megfélebbezte hű polgárok állampolgárságát és miután azok kiestek az állampolgársági listából, rendes sápot vett tőlük az itt-tartózkodásukért. Csak egy nevet említünk. Knacker Áron 62 éve lakik Szigeten. Ezt az egész város bizonyítja. És mégis az elmúlt héten egy átirat jött a munkügyi minisztériumból a szigeti sziguranca, hogy az öreg agastyánt — tegyék át a határon. Ez a Füzesyék munkája.

Rendkívül érdekes adatokkal bővült a Lupas-ügy

Tovább folyik a vizsgálat a gégeütkör-panama ügyében

(Bucuresti-Bukarest, február 22. Az Uj Kelet tud.) Az omnikópus Lupas-ügyben tovább folyik a vizsgálat. Mint megtudtuk, Lupas János volt közegészségügyi miniszter nem volt hajlandó a vizsgálóbíró által kívánt felvilágosításokat megadni, ami a vizsgálatot természetesen késleltetni fogja, de nem tartóztatja fel. A szükséges adatokat a vizsgálóbíró tognap részint a közegészségügyi minisztériumból, részint pedig külföldi forrásból szerezte be. Az új anyaggal a gégeütkör-panama rendkívül érdekes adatokkal bővült. Ezek alapján a vizsgálat a következő négy pont felderítésére irányul:

1. Kinek az ötlete volt, hogy orvosi műszereket rendeljenek Németországtól a jóvátételi számla terhére.
2. Az ügyben szereplő személyiségek hogyan kerültek összekötetésbe az anyagot szállító két német céggel.
3. Kik maradtak az üzlet érdekében.
4. Milyen szerepe volt azoknak az in-

Megtudjuk, hogy egyesekhez seílymei esempészett be és ennek a révén hatalmas sumákat zsarolt ki. Mások viszont katonaiüggekben kerültek az ő kezébe és jaj volt annak, aki oda került. Sokan vannak, akik egész életükön keresztül nyílik meg Füzesy komisszár "rend örködését".

Ez idő alatt, amíg Tite sziguranca főnök szobájában időzünk, egymás után jönnek az emberek ügyes-bajos dolgaikkal. Aggódva, félelemmel jönnek s boldogító érzéssel távoznak. Nem is bírják megérteni, hogy a sziguranca ilyen előzékenyen és ilyen udvarias-sággal bánjanak velük.

— Ha Füzesy viselt dolgairól akar-ná írni az ember — mondja a sziguranca főnök a bucsuzásnál — akkor az anyag egy hatalmas könyv terjedelmű ölelné fel. De az én működésemről csak két szóban nyilatkozhatok: Rendelcsűlőltam! S valóban, e két szavas nyilatkozatnak ujjong egész Máramarosszegye, Erdemes leírni. (s. d.)

tervenciókat, melyekbizonyos magasrangú személyiségek lettek a szerződés megkötése érdekében.

Hogy ezekre a kérdésekre választ kapjon, a vizsgálóbíró ma kihallgatta dr. Mezincescu professzort, a Lupas-ügy parlamenti interpellálóját és Danielopol professzort, aki az Averescu-kormány bukása után a vizsgálatot vezette a Lupas-ügyben és annak eredményéről a leg részletesebb jelentést tette Inculceti akkori miniszternek. Mielőtt komoly dokumentumok birtokában lesz, a vizsgálóbíró meg fogja állapítani minden egyes gyanúsítottak a szerepét és akkor az ügy iratait átteszi az ügyészséghez. Amennyiben a vizsgálat során a vizsgálóbíró olyan személyeket is bűnösnek talál, akiknek a kihallgatása nem tartozik az ő hatáskörébe, fel fogja kérni az igazságügyi minisztériumot, hogy vegye át az illetők elleni vizsgálatot, vagyis azok ellen a semmitlenség fog eljáráni.

ISA
INSULPHATABLE
SUPERACCUMULATOR
PATENTED-IN-ALL-COUNTRIES

A rádió új korszaka

A szulfátot ki nem választó superaccumulátor megoldotta az ideális hullámforrás problémáját.

Nem választ ki szulfátot, bármilyen körülmények közt működik.

Kapacitásának leadásánál kiváló állandóságot mutat.

4-5 lámpásos felvevőkészülékeknek minden hat hónapban töltendő.

Visszont 1-2 lámpásos felvevőkészülékeknek csak minden évben egyszer töltendő.

A szulfátot ki nem választó superaccumulátor

speciálisan

csak rádió, telegráf és telefon részére konstruáltatott.

Főraktár:

„Forța” S. A. București

Str. C. A. Rosetti 3.

Művészi
perzsaszőnyeg
szőőt gobelin, karamani függöny, kül-
letői fonalak, szövök-lékek legelőn-
beszerzési forrása.

SCHULHOF EMILNÉ
Str. C. A. Rosetti (Uj-Kelet) 14.

Mi

A kö- refo- a tö

(Cluj-Ko-
Kelet tud-
szefüggés-
blémák ké-
lal el a ki-
bocsátott a
ról már u-
magát a k-
de az agr-
reimket
azzal, hogy
tott és a
te maradó
meg az e-
a követv-
kezdte v-
s

Az agrá-
mondotta,
reszesült a
lo igazán
mánya köte-
helyezni és
jaitási pé-
cioját fizet
egyetlen e-
get a törvé-
rasztok ré-
is fizették
földek hiva-

mintegy
dig, talán
penzt az
totta és
az

Emiatt a k-
százalékra

A legtelje-
gyében kés-
lette az Uj
összefüggés
földi pénz-
nek érdek-
elő a bank-
a liberális
Gheroa Nel-
gorító intéz-
egész pénz-
fel, ami m-
Popovici
bankok ére-
kivánja a k-
a pénzügy-
vezzenek. A
külföldi bal-
rálási és fe-
szágban.

DEVIZ

Zürich —
New York —
London —
Páris —
München —
Prága —
Budapest —
Belgrád —
Bukarest —
Varsó —
Bécs —
Berlin —

Közgazdaság

Mi lesz a kisajátítási kötvényekkel?

A kormány állítólag revalorizálni fogja az agrár-reform értékpapirjait. Az érdekeltek követelik a törlesztés és a kamatszolgáltatás megkezdését

(Cluj-Kolozsvár, február 22. Az Uj Kelet tud.) A lejáratlanul összegyűjtött agrár-reform értékpapirjai között igen fontos helyet foglal el a kisajátított földek ellenében kibocsátott állami kötvények kérdése. Arról már ugyanis alig lehet szó, hogy magát a kisajátítást revizió alá vegyék, de az agrárreform alatt szenvedett sérelmeket még jobban tetézte az állam azáltal, hogy az önkényesen megállapított és a reális értéknek messze mögötte maradó megváltási árat sem kapják meg az egykori tulajdonosok, illetve a kötvényeket az állam meg sem kezdte visszaváltani és kamatot sem fizetett utánuk.

Az agrártörvény kategórikusan kimondta, hogy a kisajátított földben megszüntetett gazdák által befizetésre kerülő igazán szerény vételárakat a kormány köteles egy speciális számlán elhelyezni és annak terhére fogja a kisajátítási pénztár a kötvények amortizációját fizetni évi sorsolások útján. De egyetlen eddigi kormány sem tett eleget a törvényes kötelezettségének. A paraszti részben, vagy egészen már ki is fizették a kisajátítás során kapott földek hivatalos vételárát, amiből

mintegy 6 milliárd lej folyt be eddig, talán még több is, de ezt a pénzt az állam más célokra fordította és még mai napig sincs meg az előírt törlesztési alap.

Emiatt a kötvények árfolyama 30-35 százalékra esett vissza és így az egy-

korj földbirtokosok még a hallatlanul alacsony vételárak 65-70 százalékát is elvesztették. A legtöbb kötvénytulajdonos ugyanis igyekezett eladni a kötvényeit, amelyekért éveken át amúgy sem kapott semmit, de az így piacra került tételleket nem az állam vásárolta össze, amivel tekintélyes nyereséghez jutott volna, hanem magánkezek vették abban a reményben, hogy csak sor kerül egyszer a kisajátítási kötvények kérdésének rendezésére is.

A kötvények jelenlegi névértékük 60 százalékát érik meg.

Az árfolyamok emelkedése jórészt azokkal a vétellekkel van összefüggésben, amelyeket a stabilizáció után várható revalorizáció reményében eszközöltek bizonyos körök.

Biztosat természetesen még senki sem tudhat, de információink szerint a kormány komolyan foglalkozik a kisajátítási kötvények felértékelésének kérdésével és amíg a következő költségvetésben rendes tételt állíthat be a kötvények amortizálására, úgy akarja a törlesztési alapot megteremteni, hogy a paraszti rész által ezután befizetendő összegeket blokkolni fogják, illetve nem fogják más célokra fordítani a pénzt, hanem abból kezdik meg majd a kötvények kisorsolását, ami a papírok árfolyamemelkedését fogja maga után vonni és így a kötvénytulajdonosok legalább az eredetileg megállapított vételárát fogják megkapni, amíg sor kerül a kötvények revalorizálására.

Egy milliárd lej alaptőkével központi szövetkezeti bankot tervez a kormány. Bukarestből jelentik: Az egy milliárd lej alaptőkével kontemplált mezőgazdasági hitelintézet felállításán kívül a kormány most az új szövetkezeti törvény keretében egy központi szövetkezeti bank felállítására is készül, amely ugyancsak egy milliárd lejjel alakulna meg. A törvénytervezet szerint a bank alaptőkéjének felét az állam jegyezné le a különböző szövetkezeti alakulatoknál levő érdekeltségeinek cedálásának útján, míg a másik 500 milliót maguk a szövetkezetek fogják lejegyezni. A legkisebb részleg 10 ezer lej.

A legújabb mozdás szabadság jogában készül az új banktörvény. Jelenleg az Uj Kelet, hogy a stabilizációval összefüggésben szükségessé vált a belső pénzügyi szabályozása is, amelynek érdekében a kormány törvényt készít elő a bankok működéséről. Míg azonban a liberális kormány által tavaly tervezett Gheron Netta-féle javaslat olyan megszorító intézkedéseket tervezett, hogy az egész pénzügyi élet tiltakozását idézte fel, ami meg is bukta a javaslatot, Popovici Mihály pénzügyminiszter a bankok érdekeinek szemelőtt tartásával kívánja a kérdést úgy szabályozni, hogy a pénzügyi életnek abszolút szabadságot élvezzenek. A készülő javaslat ezenkívül a külföldi bankoknak is megadja a prosperálási és fejlődési lehetőségeket az országban.

TÖZSDE

A piac változatlan

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárás						
Zürich	324-3240			4725	3275	11030	13694	65006	1923
Newyork	168-15	520	520	256085	16750	5730	71180	3380	
Londoa	814 10	2523 0	2 23 0	1242875	815	2 425	345175	16393	46 4
Páris	659-659	272450	27 475		6 600	223329	2782	13295	39075
Milano	887-882	272250	272250	13420	880	3001	723	17687	5325
Prága	49859	154150	154150		492	1097	2106		
Budapest	2940-2940	906750	906750		2935			5925	
Belgrád		1067	1067		295		12409		
Bukarest		913	913	1500		100375	1249	5933	176
Varsó		310	309 0			343	42737	2632	6050
Bécs	1920	5930	58 0		1890	6490	7980	37887	
Berlin	2369-2368	7307	7300		2360	80587525		47477	
	4005-4005	1234400	1234100		3985	136009	16914	80323	

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 30 50, Páris 1520 Budapest 34150, Bécs 42737, Prága 20125

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Szombaton d. u. 5 órakor: Bölcsődal. (Ujdonság, Poór Lili föllépésével. mozihelyárrakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lejes jegyárrakkal. Ssz.: 276.)
Szombaton fél 9-kor: És és a hugom. (3-adszor. Napi bérlés 28 szám, B. Ssz.: 277.)
Szombaton este 11-kor: Két világ között. Lidia Potoczskája művész-színházának harmadik vendégjátéka. Mérsékelt emelt helyárrakkal. Ssz.: 278.)
Vasárnap d. u. 3-kor: Romeo és Julia. (Mozihelyárrakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lejes helyárrakkal. Ssz.: 279.)
Vasárnap d. u. fél 7-kor: Finom kis lakás (Párisi bohózat-ujdonság, csak felnőttek számára. Mérsékelt helyárrak. Ssz.: 280.)
Vasárnap este 9-kor: Lidia Potoczskája művész-színházának bucsu-vendégjátéka. (Mérsékelt emelt helyárrak. Ssz.: 281.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Szombat: Hét eladó lány.
Vasárnap d. u.: Ember, aki a halálát látta.
Vasárnap este: Lohengrin. Wagner hatalmas operájának reprise John Sullivannal, akinek ez a leghíresebb szerepe Maria Snejinának, a bukaresti opera énekesnőjének fellépésével.
Hétfő: Szóktetés a szerrájból.
Kedd: Liliom Bemutató.
Szerda: Lohengrin John Sullivannal és Maria Snejinával.
Csütörtök: Medea (gyermekelőadás.)

A színházi iroda közleményei:

Szombaton három kabbalista Perez-egyfelvonásos. Szombaton este pont tizenegy órai kezdettel a magyar színház színpadán három misztikus egyfelvonásost fog játszani Lydia Potoczskája és társulata. A darabok a kabbalisták életét mutatják be ezuttal első ízben színpadon. Varsóban, Moszkvában, Newyorkban a három egyfelvonásos páratlan sikert aratott. Az egyfelvonásosok után Lydia Potoczskája, aki csütörtök esti szereplésekor gyönyörű énektudásával magával ragadta a közönséget, jiddis dalokat fog énekelni. A zsidó társulat férfi énekesei is a legszebb zsidó népdalokat fogják előadni.
Ida regénye. A jövő hét nagy szenzációja Ida regényének bemutatása lesz. Az Ida regényéből dramatizálta Emőd Tamás és Török Rezső. Érzelmes, mélyen megragadó, kacagtató jelenetekkel át meg átszótt darab lett belőle, amelyet

a budapesti közönség valósággal végig sír, végig nevet. Csupa derű, csupa szív, csupa ragyogás az Ida regénye amelynek bemutató előadása nálunk a jövő hét csütörtöki estéjén lesz. Az Ida regényét öt egymásutáni estén fogják játszani.

Holnap délelőtt 11 órakor mozimatiné 15 és 10 lejes helyárrakkal. Nagyszabású, gazdag műsoru, változatos mozimatiné lesz holnap délelőtt 11 órakor a magyar színházban. Helyárrak: 15 és 10 lej. Műsor: 1. Bobby a rejtelmek házában. 2. Bubiga boxol. 3. Nagymama leánykora. 4. Félkalap.

A jövő hét két filmszenzációja: Én és szerelmeim és Halálhíd. Két nagyszabású, gyönyörű filmet fognak a jövő héten a magyar színházban vetíteni: Hétfőn 4-kor és 6-kor, valamint kedden csak 4 órakor Harold Lloydal a főszerepben az Én és a szerelmeim című kacagtató filmburleszket, szerdán csütörtökön és pénteken pedig René Adorécival a főszerepben a Halálhíd című 8 felvonásos filmdráma kerül vetítésre. Helyárrak valamennyi előadásra 30 és 20 lej. Katonák és diákok számára 10 lej.

Hirdetés.

Dr. Pordea János közjegyző közbejöveteie mellett Clujon Str. Regina Maria 14 szám alatti textilléztetben az iparhatóság 3826-928 sz. engedélyének keretein belül el fognak adni különböző férfi és női szövetek, vásznak, szőnyegek, selymek, asztalneműk, barchet, paplan, és különböző mosóárúk 1.200.000 lej értékben, télenként, becsértéken alul is, folyó hó 12-én d. u. 3 órai kezdettel (és a következő apok.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Ap óhi dekek díja előre fizetendő legfeljebb levelet csak egy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési díjak díja 50 lej. előfizetőknek 150 lej.

Utazók! BERKOVICSE

vendéglője megnagyobbítva
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfa-u. Mérsékelt árak. K. tünő ház. konyha

T. Hölgyeim!

Tekintsék meg saját készítményű bubi, transzformáció, posztise parókákat. Hat hónapos villanyos ondulálás, speciális, festés és minden különlegesség e szakmában. **MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10.**

Különbejárati butorított szobát kaphat 1-2 intelligens fiatal ember. Ugyanott orth. kóser házikószót kapható. Libzsir-eladó. Calea Victoriei 81.

Intelligens urleány

teljes elhatárlással Cal. Vic. orlei 15. Hatal az udvarban.

Konca-telepen 9 szoba

előszoba, fürdőszoba, konyha, kamra, pince, veranda és kertből ábró (10.0 négyzetméter) épület. Adó. Ara 450.000 lej Teher 20.000 lej, 16% os. Tulajdonos: Victor Stolicoviciu, P. Mihai Viteazul 35, II.

Elemisták v. gy. alsó

gimnáziumi tak. korrepetálás er. önményvel váhájta németül és románul pe. k. t. l. be. szelős kereskedelm. sta. Cim a kiadóban.

Keresek március 1-re

sz. a konyha, fürdőszoba (avagy használatt) mellékhelyiséggel lakást. Cim a kiadóban.

Hotel „Terülj asztalkám“

Írta: CATHERINA GODWIN,

A főpincér úgy bánt velem, mint egy gyerekkel. — Csak igyekszik valahová urasagod?

— Hogyne, hogyne — — — elszégyelte magát, hogy még ezt sem tudja, de az, ahová ő igyekezett, már romhalmazzá lett. Azt a várost nevezte meg melyben 15 éven keresztül róttá céltalannal az utcákat, amikor még úrnők voltak...

A szolgálatkész főúr már ki is kereste a legalkalmasabb vonatot. Az öreg minden ruhát otthagytott, amit felajánlottak neki, megtapogatta a pénz tárcáját és egy ezerdolláros nyomott a fiatal pincér kezébe, aki egészen belesápadt a köszönetet hebegett. Sin ur bágyadtan mosolygott — ő is volt egyszer szegény hajópincér, akiben vágyak és remények éltek.

Végre a vonatban ült; elröppent mellette a jól ismert tájék — mintha évtizedek múltak volna el, a miótat utózára itt járt — milyen meszsi távol van az ifjúkora.

Mégis olyan étkén merültek fel benne az emlékek, világosan emlékezett kis udvari szobájára Schmulné-nál és felidézte magában Mr. Cleen.

Hirtelen düh fogta el az átkozott Polenczvel szemben! Az bírta rá egykor hogy idegen frakot huzzon magára. Azon az éjszakán vált meg kockás ruhájától — de most visszaszerzi magának! Le akarta dobni magáról hosszú szakállát, beteg testét, elhibázott életének egész maskarádját és a régi ember akart volna lenni újra.

Oh — majd ő megtalálja az utat és módot!

Tessék! Hiszen ez Polencz ur sárga bár kissé soványabb képe, amely kinéz a földszinti ablakból és nyugodtalanosan újságot olvas; s a házon ott van még a régi tábla:

«Occasion — Alkalmi vétel és eladás.»

Mr. Sin megállt az ablak alatt, felémelte a botját és alulról megköcsögött az újságot:

— Hé, Polencz ur — kockás ruhámat akarom vissza!

— Ne szakítsa el az újságomat, — hosszankodott a szikár Polencz ur az ablakban, — viselkedjen tisztességesen!

— A kézelőgombjaim — dadogta az öreg, megpillantva a szürke kézelőben diszlegő szafirokat.

— Mi baja van? — mérgeződött a sárgaképi, aki nem értette az összefüggést. — Mit fecseg itt össze — ki esoda maga?

— Mr. Cleen! — gunyolódott az aggastyán és Polencz ur felé fordította hervadt, duzzadt arcát.

Polencz urat rossz emlékek környékeztek. Falán éjszakai kísértőfarsa, a kit évekket ezelőtt egy vendéglőben felszedett, kifecsegett valamit és ez a vén szószátyár-talán rá akar ijeszteni és meg akarja zsarolni!

— Bolond, — mondta határozottan. — Nem ismerek semmiféle Mr. Cleen!

— Hé, — és a kézelőgombjaimat sem ismeri!?

— Mit — a maga kézelőgombjait?

— Izgult az öreg epebajos Polencz. — A gombjaimat még a nagyapámtól örököltem! — azzal becsukta az ablakot.

De Mr. Sin botjával beverte az üveget és az így támadt hangrösen át bedugta nagy kobakját.

— Adj vissza a ruhámat! — sziszegte. — Nem tudja, hogy ki vagyok én?

— Majd azt mindjárt megmondja a rendőség, szemtelen vén csirkefogó! — rikácsolta Polencz ur és szintén bot után nyult.

— Én Mr. Sin vagyok, — jelentette ki büszkén az idegen. Én vagyok a világgazdagabb embere! Én alapítottam a Terülj Asztalkám, amely leégett!

Polencz ur most mekegő nevetésbe tört ki és jókedvűen kinyitotta a betört ablakot. Hát mégis csak örült! Az öreg szőszaporító orra elé tartotta az illusztrált lapot, amelynek címlapján az erőből duzzadó Mr. Sin arcképe díszelgett. Felirat: «Megkerült az elveszettnek hitt!» És ez alatt: «Mr. John Sin, aki súlyos idegletörésen esett át, visszatér az újonnan felépített Terülj Asztalkámba!»

Az öreg megtántorodott — érezte, mint szorul össze a szíve.

— Hazudik! — lihegte. — Mr. Sin nem került meg — Terülj Asztalkám porrá égett!

— Csakhogy újra felépítették! — kárörvendezett a sárgaképi. — Forduljon csak be amott a sarkon, egy pár házzal odébb láthatja a moziiban az új Terülj Asztalkám, amint minden új bolondériájával a felhőkig ér — a részvényei sem állanak alacsonyabban! — Kajánul vigyorgott. — Vásárolt volna maga is belőlük, amikor baissban voltak, akkor nem óbégatna most az ócska ruhái után!

Az öreg hörgöt egyet és nekidőlt a házfalnak, aztán hirtelen összeszedte magát és elrohant arra, amerre Polencz ur a mozi mutatta. Polencz ur még utána kiáltott: — Hé — hát az ablaköveggel mi lesz — vén csavargó! De az öreg már eltűnt.

Sin ur már messziről megpillantotta a mozi mágikus vörös fényét, amely a szerelmi jelzőlámpákat fényes emlékezetébe. A pénztár előtt végtelen hosszú emborsor állt, a lengőszakállu aggastyán azonban erőszakkal befurakodott egy mellékajtón, amelyen át egy sereg ember tódult éppen kifelé.

— Megálljon, hallja! — De ő már bent volt a sötétben, előretapogatózott és közvetlenül a zenekar előtt leült egy székre.

Valóban, itt emelkedett büszkén a magasba Terülj Asztalkám! A régi tervek szerint épült fel, de néhány emelettel magasabb volt. És a hatalmas tető terraszról valamennyi nemzet zászlaja lobogott és most tímdéri kiváltság gyuladt fel az éjszakában!

Mr. Sin érezte, hogy milyen vadul dobog a szíve. Arról a rossz helyről, ahol ült, a képek sajátságosan eltörtültek; groteszkül mozgó alakokat látott; ezer és ezer automobil fergette egymást, repülőgépek és expressvona-

toK suhantak el. Majd az építészek és mérnökök óriási törzskara tünt fel, a munkások beláthatatlan tömege, a kik a gigászi művet megalkották. Or-ra előtt a zenekar lármázott és a limonádéárus sárgaréz edényének csörgésére emlékeztette. — Sokáig élj, uram! — csenget fülébe — nem, nem, hiszen ez a saját lélegzete volt, amit hallott.

És most az erőből duzzadó Mr. Sin pillantotta meg, aki megemelte kalapját és üdvözölte a tömeget — a tetszés tapsa viharzott végig a színházon.

Saját gyermekkorának megható története pergett le előtte: liftes gyerek, pincér, beteg anya a varrógép előtt — Mr. O'Neil egy érzélgős szerelmi történetét is rászórt — nem, nem a hervadt, szük mellű Berta éppenséggel nem olyan volt, mint az a filmszínész ott a vásznon.

Majd az ünepi lakoma következett — az Egyesült Államok elnöke kezét rá-

zolt Mr. Toppal — most meg nem is volt más látható, csak milliárdnyi kéz, amely ujongva integetett — aztán az óriási tözsdecsarnokot lehettelt látni: «Terülj Asztalkám részvényei szédítően emelkednek...» s imge, a végeláthatatlan tömeg tobzódó örömmámora — végül még egyszer Mr. Sin az állfejével.

De hát ez mégis csak élő ember kell, hogy legyen — a fehérszakállu felemelkedett, hogy jobban lásson. — Pszt! Pszt! Sziszegtek a háta mögött és visszanyomták a helyére.

Mr. Sinbe bejénnyit a megtejtés: Top ur, a ravasz rendező, felhajszolta egy alter egóját és maga tette rá a kezét az elveszettnek hitt Sin vagyónára, amelyért város, állam és részvényesek marakodtak egymással.

Csak ezzel a szenális svindlélvel raghatta magához a mesés vagyont... hiszen a Terülj Asztalkámban egy csalással több vagy kevesebb ügysem számít. Terülj Asztalkámban minden diszkrétül és inkognitó megy végbe... hát a pénzen is diszkrétül és inkognitó osztottak meg...

(Vége következik)

Uj Genius-könyvek

Pierre Benoit: Maurice Paleologue:

Szerelmes ellenségek Eugenia császárné vallomása

A legolvasottabb francia regényíró legújabb könyve, amely valósággal lázba hozta az európai közvéleményt.

Ismeretlen részletek I. Ferencz József, Rudolph trónörökös, II. Vilmos, Viktor Emanuel és III. Napoleon életéből.

Ara vászonkötésben 160.- lej. Ara vászonkötésben 160.- lej.

Megrendelhető: Az UJ KELET könyvosztályában.

Komoly és vig könyvek:

Fülöp Miller René: Rasputin a szent ördög, a szibériai muzsik és a nők (450 nagy oldal, 93 képpel) ára	612 lej
Renan Ernő: Az apostolok	221 "
" " Jézus élete	306 "
W. J. Locke: Pujol Arisztid vidám kalandjai	170 "
" " Simon de Gex megtérése	238 "
Sibilla Alermo: Szeretlek, tehát vagyok	170 "
Paul Langenscheidt: A férjtől a férjig	136 "
Szenes Tilda: A nagyszerű házasság	272 "
Szerencsés Péter: Pontopiddannak, a jelenkor legnagyobb írósenijének Nobel-díjat nyert regénye: két kötet	476 "
Thea von Harbol: A Spion	102 "
L. Merrick: Bűn és bűnhődés	85 "
L. Osbourne: Halott János királysága	119 "
Szederkényi Anna: Az asszony meg a fészek	119 "
Courths Mahler: Követek	95 "
" " Győzelem	115 "
" " A megmentő	25 "
Osbourne: Sportszerelem	25 "
Farkas Imre: Sisters takács	25 "
Harland: Prospero barátom	25 "
Hornung: Az új herceg	25 "

Kaphatók az UJ Kelet könyvosztályában.